Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 15ης Σεπτεμβρίου 2016 [1]

Υπόθεση C-503/15

Ramón Margarit Panicello
κατά
Pilar Hernández Martínez

[αίτηση του Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (δικαστικού γραμματέα του δικαστηρίου της Terrassa που είναι αρμόδιο για υποθέσεις βίας κατά των γυναικών, Ισπανία)για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή — Υποβολή ερωτήματος στο Δικαστήριο — Εθνικό δικαστήριο — Έννοια — Δικαστικός γραμματέας — Διαδικασία για την καταβολή των αμοιβών δικηγόρων και δικαστικών πληρεξουσίων — Δικηγορικές αμοιβές — Καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές — Οδηγία 93/13 — Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές προς τους καταναλωτές — Οδηγία 2005/29 — Δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου — Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων»

I – Εισαγωγή

1. Η εξεταζόμενη αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά ουσιαστικά τη συμβατότητα εθνικής διαδικασίας απλοποιημένης εισπράξεως δικηγορικών αμοιβών [«διαδικασία για την καταβολή των αμοιβών δικηγόρων και δικαστικών πληρεξουσίων» (στο εξής: διαδικασία για την καταβολή αμοιβών)] με την οδηγία 93/13 σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές [2].

2. Το ζήτημα αυτό, το οποίο έχει ανακύψει και στο πλαίσιο αρκετών άλλων υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον του Δικαστηρίου, έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην Ισπανία, καθόσον εκεί έχουν ανασταλεί προς το παρόν πολυάριθμες διαδικασίες για την καταβολή αμοιβών, εν αναμονή της απαντήσεως του Δικαστηρίου [3].

3. Πριν όμως το Δικαστήριο εξετάσει το εν λόγω ζήτημα, θα πρέπει να εξακριβώσει αν ο αιτών δικαστικός γραμματέας (στο εξής: Secretario Judicial), ο οποίος είναι επιφορτισμένος με τη διεξαγωγή της επίμαχης διαδικασίας, συνιστά «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011.

3 — Βλ. τα στοιχεία που παραθέτει το αιτούν όργανο στην ανασταλείσα επί του παρόντος υπόθεση C-269/16, βάσει των οποίων εκκρεμούν μόνον ενώπιόν του περισσότερες από 50 διαδικασίες για την καταβολή αμοιβών και αυτές έχουν ανασταλεί έως ότου εκδοθεί απόφαση στην παρούσα διαδικασία.

4. Επί καταφατικής απαντήσεως, το Δικαστήριο θα έχει την ευκαιρία, στην παρούσα διαδικασία, να αναπτύξει περαιτέρω τη νομολογία του σε σχέση με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις που πρέπει να ισχύουν ώστε να εξασφαλίζονται αποτελεσματικά τα κατοχυρωμένα στο δίκαιο της Ένωσης δικαιώματα προστασίας των καταναλωτών στο πλαίσιο εθνικών διαδικασιών επείγοντος χαρακτήρα και αναγκαστικής εκτελέσεως. Συναφώς, ζητείται από το Δικαστήριο να λάβει θέση όχι μόνον επί της οδηγίας 93/13, αλλά και επί της οδηγίας 2005/29 για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές[4], καθώς και επί του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

II – Το νομικό πλαίσιο

Α – Το δίκαιο της Ένωσης

1. Η οδηγία 93/13

5. Το άρθρο 4 της οδηγίας 93/13 έχει ως εξής:

«1. […] ο καταχρηστικός χαρακτήρας μιας συμβατικής ρήτρας κρίνεται, αφού ληφθούν υπόψη […] όλες οι […] περιστάσεις που περιέβαλαν την εν λόγω σύναψη [της σύμβασης] […].

2. Η εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών δεν αφορά ούτε τον καθορισμό του κυρίου αντικειμένου της συμβάσεως ούτε το ανάλογο ή μη μεταξύ της τιμής και της αμοιβής, αφενός, και των υπηρεσιών […] που θα παρασχεθούν ως αντάλλαγμα, αφετέρου, εφόσον οι ρήτρες αυτές είναι διατυπωμένες κατά τρόπο σαφή και κατανοητό.»

6. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες οι καταχρηστικές ρήτρες σύμβασης μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, τηρουμένων των σχετικών όρων της εθνικής νομοθεσίας, δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές, ενώ η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.»

7. Το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 93/13 προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, προς το συμφέρον των καταναλωτών, καθώς και των ανταγωνιζόμενων επαγγελματιών, να υπάρχουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές.

2. Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν διατάξεις που δίνουν σε άτομα ή οργανισμούς που έχουν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ορισθεί ως έχοντες έννομο συμφέρον για την προστασία των καταναλωτών, τη δυνατότητα να προσφύγουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών οργάνων, τα οποία αποφαίνονται για το εάν συμβατικές ρήτρες, που έχουν συνταχθεί με σκοπό τη γενικευμένη χρήση έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα και εφαρμόζουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για να πάψει η χρησιμοποίηση των ρητρών αυτών.»

4 — Οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ και 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2005, L 149, σ. 22).

8. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 3, η οδηγία 93/13 περιέχει ενδεικτικό και μη εξαντλητικό κατάλογο ρητρών που είναι δυνατό να κηρυχθούν καταχρηστικές. Στο σημείο 1, στοιχείο π′, του εν λόγω παραρτήματος γίνεται αναφορά σε

«[ρ]ήτρες που έχουν σκοπό ή αποτέλεσμα να καταργούν ή να παρεμποδίζουν την προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου ή την άσκηση ενδίκων μέσων από τον καταναλωτή, ιδίως με το να υποχρεώνουν τον καταναλωτή να καταφεύγει αποκλειστικά σε διαιτησία μη καλυπτόμενη από νομικές διατάξεις, με το να περιορίζουν μη προσηκόντως τα αποδεικτικά μέσα του καταναλωτή, ή με το να επιβάλλουν σ' αυτόν το βάρος της απόδειξης το οποίο, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, φέρει κανονικά άλλος συμβαλλόμενος.»

2. Η οδηγία 2005/29

9. Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/29 ορίζει τα ακόλουθα:

«2. Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη του δικαίου των συμβάσεων και, ιδίως, των κανόνων εγκυρότητας, διαμόρφωσης ή αποτελέσματος μιας σύμβασης.»

10. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2005/29 ορίζει τις «παραπλανητικές πράξεις» κατά τον ακόλουθο τρόπο:

«1. Μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν περιλαμβάνει εσφαλμένες πληροφορίες και είναι επομένως αναληθής ή όταν, με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής παρουσίασής της, εξαπατά ή ενδέχεται να εξαπατήσει τον μέσο καταναλωτή, ακόμα και εάν οι πληροφορίες είναι, αντικειμενικά, ορθές όσον αφορά ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία τα οποία παρατίθενται κατωτέρω και, ούτως ή άλλως, τον οδηγεί ή ενδέχεται να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία, διαφορετικά, δεν θα ελάμβανε:

[…]

δ) η τιμή ή ο τρόπος υπολογισμού της ή η ύπαρξη ειδικής πλεονεκτικής τιμής».

11. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, ορίζει τις «παραπλανητικές παραλείψεις» ως εξής:

«1. Μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν, στο πραγματικό της πλαίσιο, λαμβανομένων υπόψη όλων των χαρακτηριστικών της και των περιστάσεων, καθώς και των περιορισμών του συγκεκριμένου μέσου επικοινωνίας, παραλείπει ουσιώδεις πληροφορίες που χρειάζεται ο μέσος καταναλωτής, ανάλογα με το συγκεκριμένο πλαίσιο, για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής, και ως εκ τούτου τον οδηγεί ή ενδέχεται να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία διαφορετικά δεν θα ελάμβανε.»

12. Το άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχείο γ′, προβλέπει τα ακόλουθα:

«4. Στην περίπτωση της πρόσκλησης για αγορά, θεωρούνται ουσιώδεις οι ακόλουθες πληροφορίες, εάν δεν είναι ήδη προφανείς από το συγκεκριμένο πλαίσιο:

[…]

γ) η τιμή […]».

13. Το άρθρο 11 της οδηγίας 2005/29 ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να υπάρχουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για την καταπολέμηση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών προκειμένου να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας προς το συμφέρον των καταναλωτών.Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν νομοθετικές διατάξεις βάσει των οποίων τα πρόσωπα ή οι οργανώσεις που κατά την εθνική νομοθεσία έχουν έννομο συμφέρον για την καταπολέμηση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων των ανταγωνιστών, θα μπορούν:

α) να προσβάλλουν δικαστικά την αθέμιτη αυτή πρακτική,

και/ή

β) να φέρουν τη διαφήμιση αυτή ενώπιον διοικητικού οργάνου αρμόδιου είτε να αποφασίσει σχετικά με τις προσφυγές είτε να κινήσει τις κατάλληλες νόμιμες διαδικασίες.

[…]»

14. Το άρθρο 12 της οδηγίας 2005/29 έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη αναθέτουν στα δικαστήρια ή σε διοικητικές αρχές εξουσίες, βάσει των οποίων, κατά την εκδίκαση των δικαστικών ή διοικητικών προσφυγών του άρθρου 11, δύνανται

α) να ζητούν από τον εμπορευόμενο να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την ακρίβεια των πραγματικών ισχυρισμών που αναφέρονται σε μια εμπορική πρακτική, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο, επί τη βάσει των δεδομένων της συγκεκριμένης υπόθεσης και λαμβάνοντας υπόψη τα έννομα συμφέροντα του εμπορευομένου και των λοιπών διαδίκων,

και

β) να θεωρούν ανακριβείς τους πραγματικούς ισχυρισμούς, εφόσον τα αποδεικτικά στοιχεία που ζητούνται σύμφωνα με το στοιχείο α) δεν προσκομιστούν ή θεωρηθούν ανεπαρκή από το δικαστήριο ή τη διοικητική αρχή.»

Β – Το ισπανικό δίκαιο

15. Δεδομένου ότι τόσο η εξακρίβωση της ιδιότητας του Secretario Judicial ως δικαστηρίου όσο και η εξέταση των προδικαστικών ερωτημάτων που αφορούν τη συμβατότητα του ισπανικού δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης προϋποθέτουν την έρευνα των κρίσιμων διατάξεων του ισπανικού δικαίου, οι διατάξεις αυτές επιβάλλεται να παρατεθούν στη συνέχεια.

1. Ο Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial

16. Ο Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial (νόμος περί του οργανισμού των δικαστηρίων, στο εξής: LOPJ)[5] ρυθμίζει, στο βιβλίο V, τίτλος II (άρθρα 440 έως 469 bis), που επιγράφεται «Το σώμα των δικαστικών γραμματέων», το νομικό καθεστώς και τα καθήκοντα των δικαστικών γραμματέων των δικαστηρίων.

5 — Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial, *BOE* αριθ. 157 της 2ας Ιουλίου 1985.

17. Μετά την υποβολή της εξεταζόμενης αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, ο LOPJ τροποποιήθηκε με τον οργανικό νόμο 7/2015[6] και οι «Secretarios Judiciales» μετονομάστηκαν σε «Letrados de la Administración de Justicia». Συμφώνως προς τις μεταβατικές διατάξεις του οργανικού νόμου 7/2015 και προς τις απόψεις των μετεχόντων στην παρούσα διαδικασία, οι οποίοι θεωρούν δεδομένη την άμεση εφαρμογή των τροποποιήσεων που εισήγαγε ο νόμος αυτός, θα χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια οι διατάξεις του LOPJ *όπως τροποποιήθηκαν με τον οργανικό νόμο 7/2015*. Εντούτοις, χάριν σαφήνειας, θα διατηρηθεί η ονομασία «Secretario Judicial» για το αιτούν όργανο[7].

18. Κατά το άρθρο 440 του LOPJ, οι Secretarios Judiciales είναι δημόσιοι υπάλληλοι που υπάγονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και υπηρετούν στον τομέα απονομής της δικαιοσύνης. Τα άρθρα 442 και 450 του LOPJ ορίζουν ότι οι υποψήφιοι για τις θέσεις των Secretarios Judiciales επιλέγονται και διορίζονται στο πλαίσιο διαδικασίας επιλογής. Στο άρθρο 443, παράγραφος 2, του LOPJ απαριθμούνται αποκλειστικώς οι περιπτώσεις στις οποίες ένας Secretario Judicial δύναται να απολέσει τη θέση του. Οι περιπτώσεις αυτές αφορούν κυρίως ποινικές καταδίκες ή την πειθαρχική ποινή της απαλλαγής από τα υπηρεσιακά καθήκοντα. Περαιτέρω, από το άρθρο 468 quater, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, σε συνδυασμό με το άρθρο 468 bis, παράγραφος 1, του LOPJ, προκύπτει ότι οι Secretarios Judiciales μπορούν να απομακρυνθούν από τη θέση τους μόνο στις απαριθμούμενες περιπτώσεις πολύ σοβαρού παραπτώματος. Τέλος, το άρθρο 446 του LOPJ ρυθμίζει τους κανόνες σχετικά με την εξαίρεση των Secretarios Judiciales, οι οποίοι είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιοι με εκείνους των δικαστών.

19. Επιπλέον, το άρθρο 452, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του LOPJ ορίζει ότι οι Secretarios Judiciales οφείλουν να τηρούν πάντοτε τις αρχές της νομιμότητας και της αμεροληψίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ασκούν αυτόνομα και ανεξάρτητα την αρμοδιότητά τους για την πιστοποίηση εγγράφων και υπάγονται εν γένει σε ιεραρχικό έλεγχο. Το άρθρο 452, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του LOPJ προβλέπει ότι τα καθήκοντα των Secretarios Judiciales δεν μπορούν να μεταβιβαστούν με εξαίρεση τις αρμοδιότητες πιστοποιήσεως εγγράφων που ορίζει το άρθρο 451, παράγραφος 3, του LOPJ.

20. Τέλος, το άρθρο 465, σημείο 8, του LOPJ προβλέπει ότι οι προϊστάμενοι των Secretarios Judiciales δεν μπορούν να τους δίνουν οδηγίες σε σχέση με εκκρεμείς διαδικασίες για τις οποίες αυτοί είναι αρμόδιοι:

«Οι Secretarios de Gobierno έχουν τις ακόλουθες εξουσίες:

8. […] Δεν επιτρέπεται να απευθύνουν ειδικές εντολές για συγκεκριμένες υποθέσεις τις οποίες έχει αναλάβει ένας Secretario Judicial ως αρμόδιος για την πιστοποίηση εγγράφων λειτουργός ή στο πλαίσιο ασκήσεως των αρμοδιοτήτων του για την οργάνωση και την κίνηση της διαδικασίας.»

2. To Real Decreto 1608/2005

21. Το Real Decreto 1608/2005 por el que se aprueba el Reglamento Orgánico del Cuerpo de Secretarios Judiciales (βασιλικό διάταγμα 1608/2005 για την έγκριση του οργανικού κανονισμού που αφορά το σώμα των Secretarios Judiciales, στο εξής: Real Decreto 1608/2005)[8] ρυθμίζει επίσης το νομικό καθεστώς των Secretarios Judiciales.

6 — Ley Orgánica 7/2015, de 21 de julio, por la que se modifica la Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial, *BOE* αριθ. 174 της 22ας Ιουλίου 2015, τέθηκε σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου 2015.

7 — Για λόγους πληρότητας, πρέπει να επισημανθεί ότι ο οργανικός νόμος 7/2015 δεν τροποποίησε, όπως προκύπτει, τις κρίσιμες για την παρούσα διαδικασία διατάξεις του LOPJ κατά τρόπο που θα μπορούσε να επηρεάσει την εκτίμηση σχετικά με την ιδιότητα του Secretario Judicial ως δικαστηρίου ή την απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα.

8 — *BOE* αριθ. 17 της 20ής Ιανουαρίου 2006.

22. Τα άρθρα 16, στοιχείο h, και 21, σημείο 2, του Real Decreto 1608/2005 επιβεβαιώνουν εκ νέου ότι οι προϊστάμενοι των Secretarios Judiciales δεν μπορούν να τους απευθύνουν οδηγίες σε σχέση με εκκρεμείς διαδικασίες για τις οποίες αυτοί είναι αρμόδιοι. Το άρθρο 16, στοιχείο h, του Real Decreto 1608/2005 ορίζει τα εξής:

«Οι Secretarios de Gobierno έχουν τις ακόλουθες εξουσίες σε σχέση με τον συγκεκριμένο τομέα της δραστηριότητάς τους:

h) […] Δεν επιτρέπεται επίσης να απευθύνουν ειδικές εντολές για συγκεκριμένες υποθέσεις τις οποίες έχει αναλάβει ένας Secretario Judicial ως αρμόδιος για την πιστοποίηση εγγράφων λειτουργός ή στο πλαίσιο ασκήσεως των αρμοδιοτήτων του για την οργάνωση και την κίνηση της διαδικασίας.»

23. Το άρθρο 21, σημείο 2, του Real Decreto 1608/2005 ορίζει τα εξής:

«Ο Secretario General de la Administración de Justicia έχει τις ακόλουθες εξουσίες:

2) […]

> […] Δεν επιτρέπεται επίσης να απευθύνει ειδικές εντολές για συγκεκριμένες υποθέσεις τις οποίες έχει αναλάβει ένας Secretario Judicial ως αρμόδιος για την πιστοποίηση εγγράφων λειτουργός ή στο πλαίσιο ασκήσεως των αρμοδιοτήτων του για την οργάνωση και την κίνηση της διαδικασίας.»

24. Κατά το άρθρο 81, παράγραφος 1, στοιχείο a, του Real Decreto 1608/2005, οι Secretarios Judiciales έχουν ατομικό δικαίωμα να διατηρούν τη δημοσιοϋπαλληλική τους ιδιότητα, να εκπληρώνουν όντως τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί και να απομακρύνονται από τα καθήκοντά τους μόνο στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος και υπό τους κατά νόμο προβλεπόμενους όρους.

3. Ο Ley 1/2000 de Enjuiciamento Civil

25. Η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών, την οποία αφορά η κύρια δίκη, ρυθμίζεται στον Ley 1/2000 de Enjuiciamento Civil (κώδικα πολιτικής δικονομίας, στο εξής: LEC)[9]. Με τις τροποποιήσεις που επέφερε στον LEC ο νόμος 13/2009[10], η διεξαγωγή της διαδικασίας αυτής, η οποία αρχικώς περιλαμβανόταν στα καθήκοντα των τακτικών δικαστών, ανατέθηκε αποκλειστικά στους Secretarios Judiciales, προκειμένου να μειωθεί ο φόρτος εργασίας των δικαστών[11]. Συναφώς, δεν τροποποιήθηκαν οι διατάξεις σε σχέση με την πορεία της διαδικασίας.

26. Μετά την υποβολή της εξεταζόμενης αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, ο LEC τροποποιήθηκε διά του νόμου 42/2015[12]. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τις μεταβατικές διατάξεις του νόμου 42/2015, οι τροποποιήσεις που επέφερε ο εν λόγω νόμος δεν εφαρμόζονται για τις εκκρεμείς διαδικασίες. Επομένως, οι ακόλουθες διατάξεις του LEC παρατίθενται όπως ισχύουν για την παρούσα διαδικασία, ήτοι ως είχαν πριν από την τροποποίησή τους διά του νόμου 42/2015[13].

9 — *BOE* αριθ. 7 της 8ης Ιανουαρίου 2000.

10 — Ley 13/2009 de reforma de la legislación procesal para la implantación de la nueva Oficina judicial (νόμος 13/2009 σχετικά με τη μεταρρύθμιση της δικονομικής νομοθεσίας με σκοπό τη σύσταση νέας δικαστικής υπηρεσίας), *BOE* αριθ. 266 της 4ης Νοεμβρίου 2009.

11 — Βλ. το προοίμιο του νόμου 13/2009 σχετικά με τη μεταρρύθμιση του κανονισμού διαδικασίας για τη σύσταση της νέας γραμματείας.

12 — Ley 42/2015, de 5 de octubre, de reforma de la Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil, *BOE* αριθ. 239 της 6ης Οκτωβρίου 2015.

13 — Πρέπει να επισημανθεί ότι ο εν λόγω νόμος δεν τροποποίησε, όπως προκύπτει, τις κρίσιμες για την παρούσα διαδικασία διατάξεις του LEC κατά τρόπο που θα μπορούσε να επηρεάσει την εκτίμηση σχετικά με τη λειτουργία του αιτούντος Secretario Judicial ως δικαστηρίου ή την απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο. Εντούτοις, ορισμένες αξιοσημείωτες τροποποιήσεις επισημαίνονται ακολούθως στις υποσημειώσεις 16, 17, 20 και 42. Τούτο είναι χρήσιμο σε σχέση με δύο άλλες διαδικασίες προδικαστικής αποφάσεως που εκκρεμούν ενώπιον του Δικαστηρίου και έχουν ανασταλεί προς το παρόν (υποθέσεις C-609/15 και C-269/16), οι οποίες αφορούν επίσης τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών και εμπίπτουν, όπως προκύπτει, στο καθεστώς του LEC όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 42/2015.

27. Το άρθρο 34 του LEC ρυθμίζει τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών των δικαστικών πληρεξουσίων και η παράγραφος 2, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, ορίζει τα εξής:

«2. […]

Εάν, εντός της προθεσμίας αυτής, ο εξουσιοδοτών προβάλλει αντιρρήσεις, ο Secretario Judicial εξετάζει τον πίνακα αμοιβών και τα έγγραφα της διαδικασίας, καθώς και τα κατατεθέντα έγγραφα και εκδίδει, εντός προθεσμίας δέκα ημερών, διαταγή που καθορίζει το ποσό που πρέπει να καταβληθεί στον δικαστικό πληρεξούσιο, επ' απειλή αναγκαστικής εισπράξεως εάν η καταβολή δεν πραγματοποιηθεί εντός πέντε ημερών από την επίδοση της διαταγής.

Η διαταγή του προηγούμενου εδαφίου δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο, ωστόσο, δεν προδικάζει, ούτε εν μέρει, την απόφαση που μπορεί να εκδοθεί σε μεταγενέστερη τακτική διαδικασία.»

28. Το άρθρο 35 του LEC ρυθμίζει τη διαδικασία καταβολής αμοιβών για τους δικηγόρους και προβλέπει τα εξής:

«1. Οι δικηγόροι μπορούν να αξιώσουν από αυτόν τον οποίον εκπροσωπούν την καταβολή της οφειλόμενης για την υπόθεση αμοιβής, καταθέτοντας λεπτομερή πίνακα και δηλώνοντας εγγράφως ότι η αμοιβή αυτή τους οφείλεται και δεν τους έχει καταβληθεί.

2. Αφού υποβληθεί το αίτημα αυτό, ο Secretario Judicial καλεί τον οφειλέτη να καταβάλει το εν λόγω ποσό, πλέον των εξόδων, ή να προβάλει αντιρρήσεις κατά του πίνακα αμοιβών, εντός προθεσμίας δέκα ημερών, επ' απειλή αναγκαστικής εισπράξεως εάν δεν καταβάλει το ποσό ή δεν προβάλει αντιρρήσεις.

Εάν, εντός της εν λόγω προθεσμίας, η δικηγορική αμοιβή αμφισβητηθεί ως μη οφειλόμενη, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου.

Εάν η δικηγορική αμοιβή αμφισβητηθεί ως υπερβολικά υψηλή, τότε αυτή καθορίζεται κατ' αρχήν σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 241 επ., εκτός εάν ο δικηγόρος αποδείξει την ύπαρξη προηγούμενου γραπτού προϋπολογισμού που έχει γίνει αποδεκτός από τον ανακόπτοντα, και κατόπιν τούτου εκδίδεται διαταγή που καθορίζει το οφειλόμενο ποσό, επ' απειλή αναγκαστικής εισπράξεως εάν το ποσό δεν καταβληθεί εντός των επόμενων πέντε ημερών από την επίδοση της διαταγής.

Η εν λόγω διαταγή δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο, ωστόσο, δεν προδικάζει, ούτε εν μέρει, την απόφαση που μπορεί να εκδοθεί σε μεταγενέστερη τακτική διαδικασία.

3. Εάν ο οφειλέτης της αμοιβής δεν προβάλει αντιρρήσεις εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, διατάσσεται εκτέλεση για το ποσό το οποίο αναγράφεται στον πίνακα, πλέον των εξόδων.»

29. Το άρθρο 206 του LEC επιγράφεται «Είδη αποφάσεων» και στη δεύτερη παράγραφό του ορίζει τα εξής:

«2. Οι αποφάσεις των Secretarios Judiciales χαρακτηρίζονται ως μέτρα και διαταγές.»

30. Το άρθρο 207 του LEC, το οποίο επιγράφεται «Οριστικές αποφάσεις. Τελεσίδικες αποφάσεις. Τυπικό δεδικασμένο», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Οριστικές είναι οι αποφάσεις με τις οποίες περατώνονται οι διαδικασίες στον πρώτο βαθμό, καθώς και οι αποφάσεις επί των ενδίκων μέσων που έχουν ασκηθεί κατά των πρωτόδικων αποφάσεων.

2. Τελεσίδικες είναι οι αποφάσεις που δεν υπόκεινται σε ένδικο μέσο είτε επειδή δεν το προβλέπει ο νόμος, είτε επειδή, μολονότι το προβλέπει, παρήλθε η εκ του νόμου προβλεπόμενη προθεσμία χωρίς κανείς από τους διαδίκους να το ασκήσει.

3. Οι τελεσίδικες αποφάσεις έχουν ισχύ δεδικασμένου και το εκδόν δικαστήριο οφείλει σε κάθε περίπτωση να συμμορφώνεται προς το περιεχόμενό τους.

4. Μετά την πάροδο της προβλεπόμενης προθεσμίας για την άσκηση ενδίκου μέσου κατά της αποφάσεως, αυτή καθίσταται τελεσίδικη και αποκτά ισχύ δεδικασμένου, και το εκδόν δικαστήριο οφείλει σε κάθε περίπτωση να συμμορφώνεται προς το περιεχόμενό της.»

31. Το άρθρο 222 του LEC επιγράφεται «Ουσιαστικό δεδικασμένο» και η πρώτη του παράγραφος ορίζει τα εξής:

«1. Η ισχύς δεδικασμένου των τελεσίδικων αποφάσεων, τόσο εκείνων που δέχονται όσο και εκείνων που απορρίπτουν την αγωγή, αποκλείει εκ του νόμου κάθε μεταγενέστερη διαδικασία που έχει το ίδιο αντικείμενο με τη διαδικασία από την οποία προέκυψε το δεδικασμένο.»

32. Το άρθρο 246, παράγραφος 1, του LEC, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 35, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, του LEC, προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Αν αμφισβητηθεί η απόφαση που καθορίζει τη δικηγορική αμοιβή με το επιχείρημα ότι η τελευταία είναι υπερβολικά υψηλή, ο ενδιαφερόμενος δικηγόρος καλείται εντός προθεσμίας πέντε ημερών να διατυπώσει την άποψή του και αν δεν συμφωνεί με τη ζητούμενη μείωση της αμοιβής, διαβιβάζεται επικυρωμένο αντίγραφο των εγγράφων της διαδικασίας, ή του μέρους αυτών που κρίνεται απαραίτητο, στον οικείο δικηγορικό σύλλογο για διατύπωση γνώμης.»

33. Το άρθρο 517 του LEC επιγράφεται «Διαδικασία για την εκτέλεση. Εκτελεστοί τίτλοι» και στην παράγραφο 1, καθώς και στην παράγραφο 2, σημείο 9.º, ορίζει τα εξής:

«1. Η αναγκαστική εκτέλεση πρέπει να στηρίζεται σε εκτελεστό τίτλο.

2. Εκτελεστοί τίτλοι είναι μόνον οι εξής:

[…]

9.º Λοιπές αποφάσεις κατόπιν δίκης και έγγραφα που μπορούν να εκτελεστούν βάσει του παρόντος ή άλλου νόμου.»

34. Το άρθρο 552 του LEC επιγράφεται «Άρνηση κηρύξεως της εκτελεστότητας. Ένδικα μέσα» και η παράγραφός του 1 έχει ως εξής:

«1. Εάν το δικαστήριο διαπιστώσει ότι δεν συντρέχουν οι εκ του νόμου προβλεπόμενες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για την κήρυξη της εκτελεστότητας, εκδίδει απόφαση περί αρνήσεως κηρύξεως της εκτελεστότητας.

Εάν το δικαστήριο διαπιστώσει ότι εκτελεστός τίτλος από εκείνους που απαριθμεί το άρθρο 557, παράγραφος 1, περιέχει ρήτρες που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν καταχρηστικές, καλεί τους διαδίκους σε ακρόαση εντός δεκαπέντε ημερών. Μετά την ακρόαση, αποφαίνεται σχετικώς εντός πέντε εργάσιμων ημερών σύμφωνα με το άρθρο 561, παράγραφος 1, σημείο 3.ª.»

35. Το άρθρο 556 του LEC επιγράφεται «Ανακοπή κατά της εκτελέσεως αποφάσεων κατόπιν δίκης ή διαιτητικών αποφάσεων ή συμφωνιών διαμεσολάβησης» και οι παράγραφοι 1 και 2 ορίζουν τα εξής:

«1. Εάν ο εκτελεστός τίτλος είναι καταδικαστική απόφαση κατόπιν δίκης ή καταδικαστική διαιτητική απόφαση ή συμφωνία διαμεσολάβησης, ο καθού η εκτέλεση μπορεί να ασκήσει ανακοπή εντός δέκα ημερών μετά την επίδοση της αποφάσεως που κηρύσσει την εκτελεστότητα, προβάλλοντας εγγράφως και αποδεικνύοντας με την κατάθεση σχετικών εγγράφων την καταβολή ή τη συμμόρφωσή του προς το διατακτικό της αποφάσεως κατόπιν δίκης ή της διαιτητικής αποφάσεως ή την υποχρέωση που απορρέει από τη συμφωνία διαμεσολάβησης.

Επίσης, μπορεί να αντιτάξει ότι η αίτηση για την κίνηση διαδικασίας εκτελέσεως είναι πλέον ανίσχυρη ή ότι πραγματοποιήθηκαν συμφωνίες ή συμβιβασμοί προς αποφυγή της εκτελέσεως, εφόσον οι εν λόγω συμφωνίες και συμβιβασμοί προκύπτουν από δημόσιο έγγραφο.

2. Η ανακοπή που ασκείται στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου δεν αναστέλλει την εκτέλεση.»

36. Το άρθρο 557 του LEC, το οποίο επιγράφεται «Ανακοπή κατά εκτελέσεως που δεν στηρίζεται σε δικαστικούς ή διαιτητικούς τίτλους», προβλέπει στην παράγραφο 1, σημείο 7.ª, και στην παράγραφο 2 τα εξής:

«1. Εάν η εκτέλεση στηρίζεται σε τίτλους που διαλαμβάνονται στα σημεία 4.º, 5.º, 6.º και 7.º, καθώς και σε άλλα εκτελεστά έγγραφα κατά το σημείο 9.º της παραγράφου 2 του άρθρου 517, ο καθού η εκτέλεση μπορεί να ασκήσει ανακοπή κατά της εκτελέσεως εντός της προθεσμίας και κατά τον τύπο που ορίζει το προηγούμενο άρθρο μόνο για έναν εκ των ακόλουθων λόγων:

[…]

7.ª Ο τίτλος περιέχει καταχρηστικές ρήτρες.

2. Εάν ασκηθεί η ανακοπή που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, ο Secretario Judicial αναστέλλει την εκτέλεση με τη λήψη μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας.»

III – Τα πραγματικά περιστατικά και η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

37. Το δικαστήριο της Terrassa που είναι αρμόδιο για υποθέσεις βίας κατά των γυναικών [Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa] διεξήγαγε τη διαδικασία υπ' αριθ. 206/2013 για την επίλυση διαφοράς σχετικά με δικαίωμα επιμέλειας κατόπιν αιτήσεως της P. Hernández Martínez. Η P. Hernández Martínez ανέθεσε την εκπροσώπησή της για τη διαδικασία αυτή στον δικηγόρο R. Margarit Panicello. Στις 27 Ιουλίου 2015, ο R. Margarit Panicello υπέβαλε ενώπιον του Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (δικαστικού γραμματέα του δικαστηρίου της Terrassa που είναι αρμόδιο για υποθέσεις βίας κατά των γυναικών, Ισπανία) αίτηση διεξαγωγής διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, βάσει του άρθρου 35 του LEC, με σκοπό την είσπραξη της αμοιβής του.

38. Ο Secretario Judicial, στον οποίο έχει ανατεθεί η διεξαγωγή της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν η διαδικασία αυτή συμβιβάζεται με το δίκαιο της Ένωσης, καθόσον οι σχετικές εθνικές διατάξεις δεν του παρέχουν καμία δυνατότητα να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν η συναφθείσα σύμβαση περιέχει καταχρηστικές ρήτρες ή αν ο δικηγόρος εφάρμοσε αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Επίσης, οι εν λόγω διατάξεις δεν επιτρέπουν τη διεξαγωγή αποδείξεων –εξαιρουμένων των εγγράφων και των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης.

39. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο Secretario Judicial αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1) Αντίκεινται τα άρθρα 34, 35 και 207, παράγραφοι 2 έως 4, του [LEC], που διέπει τη διαδικασία για την καταβολή των αμοιβών δικηγόρων και δικαστικών πληρεξουσίων, στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθόσον αποκλείουν τη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου;

   Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, είναι ο Secretario Judicial, στο πλαίσιο της διαδικασίας των άρθρων 34 και 35 του [LEC], «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

2) Αντίκεινται τα άρθρα 34 και 35 του [LEC] στα άρθρα 6, παράγραφος 1 και 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/13 και στα άρθρα 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, 11 και 12 της οδηγίας 2005/29, καθόσον αποκλείουν τον αυτεπάγγελτο έλεγχο τυχόν καταχρηστικών ρητρών ή αθέμιτων εμπορικών πρακτικών που περιέχουν οι συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ δικηγόρων και φυσικών προσώπων, τα οποία δρουν για σκοπούς μη εντασσόμενους στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας;

3) Αντίκεινται τα άρθρα 34 και 35 του [LEC] στα άρθρα 6, παράγραφος 1, 7, παράγραφος 2, και σημείο 1, στοιχείο π′, του παραρτήματος της οδηγίας 93/13, καθόσον αποκλείουν, για τους σκοπούς της επιλύσεως της διαφοράς, τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας για την καταβολή των αμοιβών δικηγόρων και δικαστικών πληρεξουσίων;

IV – Εκτίμηση

40. Επιβάλλεται να εξεταστεί αν ο Secretario Judicial, κατά τη λειτουργία που επιτελεί στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, συνιστά δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Εάν τούτο ισχύει, το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί εάν ο Secretario Judicial οφείλει να ελέγχει αυτεπαγγέλτως, στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, την τυχόν ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών ή αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Επομένως, η οργάνωση της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών είναι κρίσιμη για όλα τα ζητήματα που ανακύπτουν στην παρούσα διαδικασία προδικαστικής αποφάσεως. Ως εκ τούτου, πρέπει να σκιαγραφηθεί κατ' αρχάς η επίμαχη διαδικασία.

A – Επί της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών ενώπιον του Secretario Judicial

41. Η προβλεπόμενη στα άρθρα 34 και 35 του LEC διαδικασία για την καταβολή αμοιβών παρέχει στον δικηγόρο τη δυνατότητα να αποκτήσει εκτελεστό τίτλο όσον αφορά τις απαιτήσεις αμοιβής του χωρίς να διεξαχθεί κατ' αντιμωλίαν διαδικασία για την εξέταση αυτών των απαιτήσεων, εάν ο οφειλέτης δεν κινήσει τέτοια διαδικασία με προβολή αντιρρήσεων. Συναφώς, η επίμαχη, εν προκειμένω, διαδικασία ομοιάζει με τη διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής στο πλαίσιο των υποθέσεων Banco Español de Crédito και Finanmadrid. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω διαδικασία προβλέπει επίσης τη μετάθεση της πρωτοβουλίας διεξαγωγής της διαδικασίας στον οφειλέτη –καλούμενη «αντιστροφή της δικονομικής πρωτοβουλίας»–, δεδομένου ότι εναπόκειται στον αποδέκτη της διαταγής πληρωμής να κινήσει την κατ' αντιμωλίαν διαδικασία, προκειμένου αυτή να μην καταστεί εκτελεστός τίτλος[14].

14 — Βλ. την περιγραφή στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Szpunar στην υπόθεση Finanmadrid EFC (C-49/14, Συλλογή, EU:C:2015:746, σημεία 27, 46): πάντως, εν αντιθέσει προς τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών, η άσκηση ανακοπής στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως διαταγής πληρωμής έχει ως αποτέλεσμα την κίνηση τακτικής διαδικασίας. Βλ., εν γένει, σε σχέση με την απλοποιημένη διαδικασία για την είσπραξη χρηματικών απαιτήσεων, τις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα V. Trstenjak στην υπόθεση Banco Español de Crédito (C-618/10, Συλλογή, EU:C:2012:74, σημεία 23 έως 25 και 50 έως 51).

42. Η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών, η οποία θεσπίσθηκε ειδικά για την είσπραξη δικηγορικών αμοιβών που αφορούν συγκεκριμένη ένδικη διαδικασία, δεν αποτελεί τη μοναδική δυνατότητα του δικηγόρου για να διεκδικήσει τις αμοιβές του. Αυτές μπορούν να απαιτηθούν και στο πλαίσιο τακτικής ένδικης διαδικασίας ή διαδικασίας εκδόσεως διαταγής πληρωμής.

43. Η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών πρέπει να διεξαχθεί ενώπιον του Secretario Judicial του δικαστηρίου που επιλήφθηκε της διαφοράς στο πλαίσιο της οποίας ο δικηγόρος εκπροσώπησε τον εντολέα του και μπορεί να έχει ως αντικείμενο μόνον την απαίτηση αμοιβών που αφορούν τη συγκεκριμένη διαδικασία.

1. Επί της διεξαγωγής της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών ενώπιον του Secretario Judicial

44. Εάν ένας δικηγόρος υποβάλλει στον Secretario Judicial αίτημα για την καταβολή της αμοιβής του, ο Secretario Judicial εξετάζει αν οι σχετικές απαιτήσεις αντιστοιχούν στις δικηγορικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας και αποκλείει απαιτήσεις που δεν μπορούν να επιστραφούν [15]. Ακολούθως, καλεί τον οφειλέτη να προβεί σε καταβολή. Εάν αυτός δεν προβάλει αντιρρήσεις, διατάσσεται η εκτέλεση.

45. Αντιθέτως, εάν ο οφειλέτης αντικρούσει την απαίτηση ως μη οφειλόμενη, ο Secretario Judicial ελέγχει τον πίνακα αμοιβών, τα έγγραφα της διαδικασίας και τα κατατεθέντα έγγραφα και εκδίδει στη συνέχεια διαταγή για τον καθορισμό του ποσού που πρέπει να καταβληθεί στον δικηγόρο [16].

46. Επίσης, εάν η απαίτηση αμφισβητηθεί ως υπερβολικά υψηλή και κανένας προϋπολογισμός δαπανών δεν έχει γίνει αποδεκτός από εκείνον που προβάλλει αντιρρήσεις, ο Secretario Judicial ορίζει το ύψος της απαιτήσεως στο πλαίσιο της διαδικασίας καθορισμού των δαπανών που προβλέπεται στα άρθρα 241 επ. του LEC· συναφώς, το άρθρο 246 του LEC παρέχει τη δυνατότητα ακροάσεως του δανειστή και υποβολής σχετικού ερωτήματος στον οικείο δικηγορικό σύλλογο [17].

47. Τα άρθρα 34 και 35 του LEC προβλέπουν ρητώς ότι ο Secretario Judicial εκδίδει διαταγή («decreto») για τον καθορισμό της απαιτήσεως αμοιβής μόνο σε περίπτωση προβολής αντιρρήσεων. Ο Secretario Judicial λαμβάνει όμως επίσης απόφαση και όταν εξετάζει τον πίνακα αμοιβής του δικηγόρου, αποκλείοντας εν ανάγκη απαιτήσεις που δεν μπορούν να επιστραφούν και καλώντας τον οφειλέτη να καταβάλει την αμοιβή βάσει του άρθρου 35, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του LEC, καθώς και όταν η απαίτηση αυτή καθίσταται εκτελεστή δυνάμει του άρθρου 35, παράγραφος 3, του LEC, ελλείψει προβολής αντιρρήσεων. Επομένως, στο εξής, ως «απόφαση του Secretario Judicial» νοείται τόσο η ρητώς προβλεπόμενη στα άρθρα 34 και 35 του LEC διαταγή που εκδίδει ο Secretario Judicial κατόπιν προβολής αντιρρήσεων όσο και η απόφαση με την οποία καλεί τον οφειλέτη να καταβάλει την αμοιβή που προκύπτει από τον σχετικό πίνακα, τον οποίο έχει εξετάσει ο Secretario Judicial, και με την οποία η απαίτηση αυτή καθίσταται εκτελεστή ελλείψει προβολής αντιρρήσεων. Πρέπει να γίνει δεκτό ότι και αυτή η απόφαση εκδίδεται υπό μορφή διαταγής («decreto»).

15 — Σύμφωνα με την απόφαση του ισπανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 1993 στην υπόθεση 110/1993, *BOE* αριθ. 100 της 27ης Απριλίου 1993.

16 — Ο LEC, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 42/2015, προβλέπει επιπλέον ότι ο Secretario Judicial πρέπει να προβεί σε ενημέρωση και ακρόαση του δανειστή σχετικά με τις αντιρρήσεις πριν εκδώσει την εν λόγω διαταγή: βλ. άρθρο 35, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, σε συνδυασμό με το άρθρο 34, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του LEC όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 42/2015.

17 — Ο LEC, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 42/2015, ορίζει επιπλέον ότι ο Secretario Judicial, πριν κινήσει την προβλεπόμενη στα άρθρα 241 επ. του LEC διαδικασία καθορισμού των δαπανών, παρέχει στον δικηγόρο τη δυνατότητα να λάβει θέση και να δεχθεί μείωση της αμοιβής του: βλ. άρθρο 35, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, του LEC όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 42/2015.

2. Επί των αποτελεσμάτων που παράγει η απόφαση του Secretario Judicial

48. Κατά τα άρθρα 34 και 35 του LEC, η απόφαση που εκδίδει ο Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο μέσο, αλλά δεν προδικάζει το περιεχόμενο τυχόν μεταγενέστερης διαδικασίας. Συνεπώς, απαίτηση αμοιβής που έχει καθοριστεί από τον Secretario Judicial μπορεί να μεταβληθεί στο πλαίσιο μεταγενέστερης τακτικής διαδικασίας. Επομένως, η απόφαση του Secretario Judicial παράγει μόνον τυπικό και όχι ουσιαστικό δεδικασμένο.

49. Πιο συγκεκριμένα, βάσει του άρθρου 207 του LEC, το τυπικό δεδικασμένο σημαίνει απλώς ότι ορισμένη απόφαση δεν υπόκειται πλέον σε κανένα ένδικο μέσο είτε διότι δεν το προβλέπει ο νόμος είτε διότι έχει παρέλθει η προθεσμία ασκήσεως ενδίκων μέσων. Αντιθέτως, κατά το άρθρο 222, παράγραφος 1, του LEC, το ουσιαστικό δεδικασμένο σημαίνει ότι το περιεχόμενο της εκδοθείσας αποφάσεως είναι δεσμευτικό και για μεταγενέστερες διαδικασίες.

50. Πάντως, το γεγονός ότι η απόφαση που εκδίδει ο Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών δεν παράγει ουσιαστικό δεδικασμένο δεν αποκλείει επ' ουδενί την εκτελεστότητα της αποφάσεως αυτής. Συνεπώς, ο οφειλέτης είναι υποχρεωμένος δυνάμει των άρθρων 34 και 35 του LEC να καταβάλει το ποσό που καθόρισε ο Secretario Judicial, διότι σε διαφορετική περίπτωση διατάσσεται εκτέλεση.

3. Επί της εκτελέσεως της αποφάσεως του Secretario Judicial

51. Όσον αφορά καθεαυτή την εκτέλεση, το ισπανικό δίκαιο προβλέπει δύο διαφορετικές διαδικασίες εκτελέσεως ανάλογα με τη φύση του εκτελεστού τίτλου. Εάν πρόκειται για αποφάσεις «κατόπιν δίκης» ή για διαιτητικές αποφάσεις[18], καθώς και για συμφωνίες διαμεσολάβησης, ο καθού η εκτέλεση μπορεί, με βάση το άρθρο 556, παράγραφοι 1 και 2, του LEC, να ασκήσει ανακοπή η οποία δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, επικαλούμενος μόνον την εκπλήρωση της σχετικής υποχρεώσεως, το ανίσχυρο της αιτήσεως για την κίνηση διαδικασίας εκτελέσεως ή τον συμβιβασμό των μερών. Αντιθέτως, εάν δεν πρόκειται για δικαστικό ή διαιτητικό τίτλο[19], το άρθρο 557 του LEC παρέχει σημαντικά ευρύτερες δυνατότητες ασκήσεως ανακοπής με ανασταλτικό αποτέλεσμα και επιτρέπει ιδίως την προβολή αιτιάσεως σχετικά με την ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών. Επίσης, κατά το άρθρο 552, παράγραφος 1, του LEC, ο δικαστής που επιλαμβάνεται της εκτελέσεως τέτοιων τίτλων ελέγχει αυτεπαγγέλτως την τυχόν ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών[20].

52. Το ζήτημα σε ποια από τις ανωτέρω κατηγορίες εμπίπτει η απόφαση που εκδίδει ο Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών δεν έχει κατά τα φαινόμενα διευκρινιστεί οριστικώς. Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει συναφώς ότι η απόφαση αυτή συγκαταλέγεται στις περιπτώσεις των τίτλων που δεν είναι ούτε δικαστικοί ούτε διαιτητικοί κατά το άρθρο 557 του LEC. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο εκτελέσεως της εν λόγω αποφάσεως, ο δικαστής που επιλαμβάνεται της εκτελέσεως οφείλει να ελέγχει αυτεπαγγέλτως αν υφίστανται καταχρηστικές ρήτρες. Η εκτίμηση αυτή συνιστά βασικό θεμέλιο της επιχειρηματολογίας της Ισπανικής Κυβερνήσεως τόσο σε σχέση με την ιδιότητα του Secretario Judicial ως δικαστηρίου όσο και σε σχέση με την απάντηση που πρέπει να δοθεί στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα.

18 — «Resoluciones procesales o arbitrales».

19 — «Títulos no judiciales ni arbitrales».

20 — Ενώ ο LEC, όπως εφαρμόζεται εν προκειμένω, προβλέπει μόνον τη «*διαπίστωση* της υπάρξεως καταχρηστικών ρητρών» («Cuando el tribunal apreciare que alguna de las cláusulas incluidas en un título ejecutivo […] pueda ser calificada como abusiva»), το άρθρο 552, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του LEC, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 42/2015, θεσπίζει ρητώς *υποχρέωση* αυτεπάγγελτου ελέγχου («El tribunal examinará de oficio si alguna de las cláusulas incluidas en un título ejecutivo […] puede ser calificada como abusiva»).

53. Ωστόσο, η επιχειρηματολογία της Ισπανικής Κυβερνήσεως δεν μπορεί να γίνει εύκολα αντιληπτή. Πιο συγκεκριμένα, αν εξεταστεί προσεκτικά η αλληλουχία των παραπομπών στις διατάξεις του LEC που αφορούν την εκτέλεση (άρθρα 517, 556 και 557 του LEC), καθίσταται σαφές ότι οι αποφάσεις του Secretario Judicial πρέπει να εκτελούνται ως δικαστικές αποφάσεις.

54. Η Ισπανική Κυβέρνηση στηρίζει την εκτίμησή της στο γεγονός ότι το άρθρο 557 του LEC, για τον προσδιορισμό των τίτλων που δεν είναι ούτε δικαστικοί ούτε διαιτητικοί, παραπέμπει στο άρθρο 517, παράγραφος 2, του LEC, το οποίο ορίζει όλους τους εκτελεστούς τίτλους και στο σημείο 9.º μνημονεύει τις «λοιπές αποφάσεις "κατόπιν δίκης" και τα έγγραφα που μπορούν να εκτελεστούν βάσει του παρόντος […] νόμου» [21], μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι αποφάσεις που εκδίδονται κατά τα άρθρα 34 και 35 του LEC.

55. Εντούτοις, το άρθρο 557, παράγραφος 1, του LEC παραπέμπει μόνο στα λοιπά «εκτελεστά έγγραφα» [22] περί των οποίων κάνει λόγο το άρθρο 517, παράγραφος 2, σημείο 9.º, του LEC και όχι στις λοιπές «αποφάσεις "κατόπιν δίκης"» («resoluciones procesales») που επίσης μνημονεύονται στο ίδιο σημείο. Πράγματι, αυτές καλύπτονται από το άρθρο 556 του LEC το οποίο αφορά, σύμφωνα με τη ρητή διατύπωσή του, την εκτέλεση «αποφάσεων "κατόπιν δίκης"».

56. Επιπλέον, οι διαταγές («decretos») που εκδίδει ο Secretario Judicial με βάση τα άρθρα 34 και 35 του LEC στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών δεν εμπίπτουν στην έννοια των κατ' άρθρο 517, παράγραφος 2, σημείο 9.º, του LEC «εκτελεστών εγγράφων» αλλά των κατά την ίδια διάταξη «αποφάσεων "κατόπιν δίκης"» («resoluciones procesales»). Πιο συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 206, παράγραφος 2, του LEC, οι διαταγές («decretos») που εκδίδει ο Secretario Judicial συγκαταλέγονται στις αποφάσεις («resoluciones») που λαμβάνει το όργανο αυτό. Επομένως, οι διαταγές («decretos») που εκδίδει ο Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών συνιστούν αναμφίβολα «αποφάσεις "κατόπιν δίκης"» («resoluciones procesales») κατά την έννοια του άρθρου 556 του LEC και ως εκ τούτου εξομοιούνται με δικαστικές αποφάσεις για τους σκοπούς της εκτελέσεως.

57. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και παρά την υποβολή συγκεκριμένης ερωτήσεως, η Ισπανική Κυβέρνηση δεν μπόρεσε να αντιτάξει τεκμηριωμένα επιχειρήματα στην ανωτέρω ερμηνεία, η οποία στηρίζεται στη ρητή διατύπωση των διατάξεων του LEC: αρκέστηκε λοιπόν σε μια αόριστη επισήμανση περί «συστηματικής ερμηνείας» των εν λόγω διατάξεων χωρίς να λάβει συγκεκριμένη θέση επί του γράμματος αυτών.

58. Πάντως, σε αντίθεση προς αυτό το επιχείρημα, ακόμη και η συστηματική ερμηνεία του LEC επιβεβαιώνει ότι οι αποφάσεις που εκδίδει ο Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών υπάγονται, για τους σκοπούς της εκτελέσεως, στο καθεστώς που ορίζει το άρθρο 556 του LEC, όπως και οι δικαστικές αποφάσεις. Πιο συγκεκριμένα, ο νόμος 13/2009, με τον οποίο η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών περιήλθε στην αρμοδιότητα των Secretarios Judiciales [23], τροποποίησε και τον πλαγιότιτλο του άρθρου 556 του LEC από «Ανακοπή κατά της εκτελέσεως *δικαστικών* ή διαιτητικών αποφάσεων […]» («Oposición a la ejecución de resoluciones *judiciales* o arbitrales») σε «Ανακοπή κατά της εκτελέσεως αποφάσεων "*κατόπιν δίκης*" ή διαιτητικών αποφάσεων […]» («Oposición a la ejecución de resoluciones *procesales* o arbitrales»)· τούτο συνέβη, όπως εξηγείται ρητώς στο προοίμιο του νόμου 13/2009, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι νέες αρμοδιότητες που απένειμε ο εν λόγω νόμος στον Secretario Judicial. Επομένως, όπως προκύπτει από το προοίμιο του νόμου 13/2009, η έννοια «αποφάσεις "κατόπιν δίκης"» («resoluciones procesales») καλύπτει πλέον τόσο τις δικαστικές αποφάσεις όσο και τις αποφάσεις των Secretarios Judiciales [24].

21 — «Las demás resoluciones procesales y documentos que, por disposición de esta […] ley, lleven aparejada ejecución».

22 — «Otros documentos con fuerza ejecutiva a que se refiere el número 9.º del apartado 2 del artículo 517».

23 — Βλ., ανωτέρω, σημείο 25 και υποσημείωση 10.

24 — «[C]on el objeto de unificar la terminología y adaptarla a las nuevas competencias del Secretario judicial, se utiliza la expresión ‚resoluciones procesales', para englobar tanto las resoluciones judiciales […] como las del Secretario judicial […]».

59. Οι επισημάνσεις αυτές καταδεικνύουν, αντιθέτως προς την άποψη της Ισπανικής Κυβερνήσεως, τη βούληση του Ισπανού νομοθέτη όχι μόνο να υπαγάγει στην αρμοδιότητα των Secretarios Judiciales τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών, η οποία άλλοτε διεξαγόταν αποκλειστικώς από τα δικαστήρια, αλλά και να μεριμνήσει ώστε οι αποφάσεις που εκδίδουν οι Secretarios Judiciales στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας να εκτελούνται όπως οι δικαστικές αποφάσεις με βάση το άρθρο 556 του LEC.

60. Συνεπώς, στην παρούσα διαδικασία προδικαστικής αποφάσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι αποφάσεις που εκδίδει ο Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών εξομοιούνται με δικαστικές αποφάσεις ως προς την εκτέλεσή τους. Τούτο σημαίνει ότι κατά την εκτέλεση δεν προβλέπεται ούτε η υποχρέωση αυτεπάγγελτου ελέγχου τυχόν καταχρηστικών ρητρών ούτε η δυνατότητα ασκήσεως ανακοπής με ανασταλτικό αποτέλεσμα για τον λόγο ότι υφίστανται τέτοιες ρήτρες.

Β – Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

61. Πριν εξετάσω το ερώτημα αν η ως άνω περιγραφείσα διαδικασία για την καταβολή αμοιβών συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης, θα διερευνήσω το ζήτημα αν ο Secretario Judicial έχει δικαίωμα υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, καθώς και ορισμένα άλλα ζητήματα παραδεκτού.

1. Επί της δυνατότητας του Secretario Judicial να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα

62. Στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ο Secretario Judicial εκφράζει τις αμφιβολίες του όσον αφορά την ιδιότητά του ως δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι στην Ισπανία δεν αποτελεί, από τυπικής απόψεως, όργανο της δικαστικής εξουσίας, αλλά δημόσιο υπάλληλο υπαγόμενο στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Εν τέλει όμως δέχεται ότι έχει δικαίωμα υποβολής προδικαστικού ερωτήματος. Μολονότι η Επιτροπή συντάσσεται με την εκτίμηση αυτή, η Ισπανική Κυβέρνηση την αντικρούει εντόνως.

63. Το ζήτημα του αν ένα όργανο που υποβάλλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως συνιστά δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ πρέπει να κριθεί αποκλειστικώς βάσει του δικαίου της Ένωσης. Επομένως, ο χαρακτηρισμός του οργάνου κατά το εθνικό δίκαιο δεν είναι καθοριστικός. Η διαπίστωση αυτή ισχύει και για την εθνική νομολογία τη σχετική με την εκτίμηση της φύσεως ορισμένου οργάνου, άρα, στη συγκεκριμένη περίπτωση, και για τη νομολογία του Tribunal Constitucional (Συνταγματικού Δικαστηρίου), την οποία μνημόνευσε στην υπό κρίση υπόθεση ο Secretario Judicial και η οποία συζητήθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, λαμβανομένου υπόψη ότι, στο πλαίσιο της νομολογίας αυτής, μια απόφαση που είχε λάβει ο Secretario Judicial *στο πλαίσιο διαδικασίας διαφορετικής από την εξεταζόμενη* δεν χαρακτηρίστηκε ως δικαιοδοτική πράξη *κατά την έννοια του ισπανικού συνταγματικού δικονομικού δικαίου*.

64. Αντιθέτως, για την εκτίμηση της ιδιότητας ενός οργάνου ως δικαστηρίου κατά το δίκαιο της Ένωσης, κρίσιμα είναι πολυάριθμα άλλα στοιχεία όπως, παραδείγματος χάρη, η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλίαν χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του[25].

25 — Βλ., παραδείγματος χάρη, απόφαση της 24ης Μαΐου 2016, MT Højgaard και Züblin (C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

65. Επιπλέον, εθνικά όργανα δύνανται να υποβάλλουν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο μόνον εφόσον εκκρεμεί ενώπιόν τους ορισμένη διαφορά και εφόσον καλούνται να αποφανθούν στο πλαίσιο διαδικασίας η οποία πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα [26].

66. Επομένως, το ζήτημα του αν ένα όργανο μπορεί να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να επιλυθεί βάσει κριτηρίων που αφορούν τόσο τη δομή του όσο και τη λειτουργία του. Συναφώς, ένα εθνικό όργανο μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ όταν ασκεί δικαιοδοτική λειτουργία, ενώ, όταν ασκεί άλλα καθήκοντα, ιδίως διοικητικής φύσεως, δεν μπορεί να του αποδοθεί ο χαρακτηρισμός αυτός [27].

67. Συνεπώς, προκειμένου να διαπιστωθεί αν ένα εθνικό όργανο, στο οποίο ο νόμος αναθέτει σειρά καθηκόντων διαφορετικής φύσεως, πρέπει να χαρακτηριστεί ως «δικαστήριο», κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, απαιτείται να διακριβωθεί η συγκεκριμένη φύση των καθηκόντων που ασκεί στο ειδικό νομοθετικό πλαίσιο εντός του οποίου καλείται να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο [28].

68. Ως εκ τούτου, στην υπό κρίση περίπτωση, πρέπει να εξεταστεί αν ο Secretario Judicial μπορεί να χαρακτηριστεί ως δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ ειδικά σε σχέση με τη λειτουργία που ασκεί στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών με βάση το άρθρο 35 του LEC.

69. Κατ' αρχάς η νομοθετική βάση της δραστηριότητας του Secretario Judicial και η μονιμότητά του δεν αποτελούν αντικείμενο αμφισβητήσεως [29]. Επίσης, στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών που προβλέπουν τα άρθρα 34 και 35 του LEC δεν χωρεί αμφιβολία ότι ο Secretario Judicial εφαρμόζει κανόνες δικαίου.

70. Στην υπό κρίση περίπτωση, όμως, τίθεται εν αμφιβόλω τόσο η ανεξαρτησία του εν λόγω οργάνου όσο και το αν η επίμαχη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών συνιστά δεσμευτική και κατ' αντιμωλίαν διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας κρίνεται ορισμένη διαφορά και η οποία πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα.

α) Επί της ανεξαρτησίας των Secretarios Judiciales

71. Κατά πάγια νομολογία, η έννοια της δικαστικής ανεξαρτησίας έχει δύο πτυχές: μία εξωτερική και μία εσωτερική.

72. Κατ' αρχάς, όσον αφορά την εσωτερική πτυχή της ανεξαρτησίας, αυτή τελεί σε συνάρτηση με την έννοια της αμεροληψίας και έχει την έννοια της τηρήσεως ίσων αποστάσεων έναντι των διαδίκων και των αντικρουόμενων συμφερόντων τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς [30].

26 — Διάταξη της 12ης Ιανουαρίου 2010, Amiraike Berlin (C-497/08, EU:C:2010:5, σκέψη 17 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία)· απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2013, Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

27 — Απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2013, Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία)· βλ., επίσης, απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου (C-363/11, EU:C:2012:825, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία)· επομένως, εθνικό δικαστήριο που λειτουργεί ως διοικητική αρχή στο πλαίσιο ορισμένης διαδικασίας δεν συνιστά «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, βλ., παραδείγματος χάρη, σε σχέση με γερμανικό Amtsgericht στο πλαίσιο διαδικασίας για τον διορισμό εκκαθαριστή, διάταξη της 12ης Ιανουαρίου 2010, Amiraike Berlin (C-497/08, EU:C:2010:5).

28 — Βλ. απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2013, Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

29 — Άρθρα 440 έως 469 bis του LOPJ (ανωτέρω σημεία 16 επ.) και Real Decreto 1608/2005 (ανωτέρω σημεία 21 επ.)· βλ., σχετικά με τη μονιμότητα των Secretarios Judiciales, ιδίως το άρθρο 81, παράγραφος 1, στοιχείο a, του Real Decreto 1608/2005 (ανωτέρω σημείο 24).

30 — Αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, Wilson (C-506/04, Συλλογή, EU:C:2006:587, σκέψη 52), και της 22ας Δεκεμβρίου 2010, RTL Belgium (C-517/09, Συλλογή, EU:C:2010:821, σκέψη 40)· ομοίως, απόφαση της 6ης Ιουλίου 2000, Abrahamsson και Anderson (C-407/98, Συλλογή, EU:C:2000:367, σκέψεις 34 έως 37), και διάταξη της 14ης Μαΐου 2008, Pilato (C-109/07, Συλλογή, EU:C:2008:274, σκέψη 24).

73. Η εσωτερική ανεξαρτησία του Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών εξασφαλίζεται από το γεγονός ότι ο Secretario Judicial επέχει θέση ανεξάρτητου τρίτου έναντι του δικηγόρου και του εντολέα του. Επίσης, το άρθρο 452, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του LOPJ προβλέπει ότι ο Secretario Judicial ασκεί τα καθήκοντά του πάντα με αμεροληψία. Τέλος, το νομικό καθεστώς σχετικά με την εξαίρεση των Secretarios Judiciales είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιο με εκείνο των δικαστών [31].

74. Όσον αφορά την εξωτερική πτυχή της ανεξαρτησίας, αυτή προϋποθέτει ότι το όργανο που καλείται να αποφανθεί προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξάρτητη κρίση των μελών του ως προς τις διαφορές που άγονται ενώπιόν του [32].

75. Επιπλέον, οι εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας προϋποθέτουν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξαιρέσεως ή ανακλήσεώς τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς την αδυναμία επηρεασμού του εν λόγω οργάνου από εξωτερικά στοιχεία και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των προβαλλόμενων αντικρουόμενων συμφερόντων. Συναφώς, για να θεωρηθεί ότι η σχετική με την ανεξαρτησία του αιτούντος οργάνου προϋπόθεση πληρούται, η νομολογία απαιτεί ιδίως να καθορίζονται οι περιπτώσεις ανακλήσεως των μελών του εν λόγω οργάνου από ρητές νομοθετικές διατάξεις [33].

76. Ως προς τους Secretarios Judiciales, επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι αυτοί διορίζονται κατόπιν διαδικασίας επιλογής. Επίσης, έχουν ατομικό δικαίωμα να διατηρούν τη δημοσιοϋπαλληλική τους ιδιότητα, να εκπληρώνουν όντως τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί και να απομακρύνονται από τη θέση τους μόνο στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος και υπό τους κατά νόμο προβλεπόμενους όρους [34]. Τέλος, μπορούν να απαλλαγούν από τα καθήκοντά τους μόνο λόγω ποινικής καταδίκης ή σε περιπτώσεις πολύ σοβαρού παραπτώματος, οι οποίες απαριθμούνται στον νόμο κατά τρόπο αποκλειστικό και αρκούντως προσδιορισμένο [35].

77. Επιπλέον, η αρμοδιότητα των Secretarios Judiciales σχετικά με τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών δεν δύναται να μεταβιβαστεί σε άλλο δημόσιο υπάλληλο [36]. Οι εφαρμοστέες διατάξεις ορίζουν ιδίως ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, οι Secretarios Judiciales λειτουργούν σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση αποκλειστικώς βάσει των αρμοδιοτήτων που τους έχουν ανατεθεί, αλλά όχι βάσει υποδείξεων των ιεραρχικά ανωτέρων τους. Συγκεκριμένα, ο προϊστάμενός τους, όπως ρητώς υπογραμμίζει ο Secretario Judicial στη διάταξή του περί παραπομπής, δεν μπορεί να ασκήσει καμία επιρροή σε εκκρεμείς διαδικασίες ή να τους απευθύνει οδηγίες για συγκεκριμένες υποθέσεις [37]. Συνεπώς, παρά την ιδιότητά τους ως δημοσίων υπαλλήλων και όχι ως δικαστών στο πλαίσιο του εθνικού συστήματος και μολονότι υπάγονται εν γένει σε ιεραρχικό έλεγχο [38], οι Secretarios Judiciales είναι αναμφίβολα ανεξάρτητοι κατά την άσκηση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί σε σχέση με τη συγκεκριμένη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών.

31 — Άρθρο 446 του LOPJ (ανωτέρω σημείο 18).

32 — Αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, Wilson (C-506/04, Συλλογή, EU:C:2006:587, σκέψεις 50 και 51), και της 22ας Δεκεμβρίου 2010, RTL Belgium (C-517/09, Συλλογή, EU:C:2010:821, σκέψη 39), καθώς και διάταξη της 14ης Μαΐου 2008, Pilato (C-109/07, Συλλογή, EU:C:2008:274, σκέψη 23)· ομοίως, απόφαση της 6ης Ιουλίου 2000, Abrahamsson και Anderson (C-407/98, Συλλογή, EU:C:2000:367, σκέψη 34).

33 — Διάταξη της 14ης Μαΐου 2008, Pilato (C-109/07, Συλλογή, EU:C:2008:274, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία)· απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2013, HID και BA (C-175/11, Συλλογή, EU:C:2013:45, σκέψη 97).

34 — Άρθρα 442 και 450 του LOPJ, καθώς και άρθρο 81, παράγραφος 1, στοιχείο a, του Real Decreto 1608/2005 (ανωτέρω σημεία 18 και 24).

35 — Άρθρο 443, παράγραφος 2, καθώς και άρθρο 468 quater, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, σε συνδυασμό με το άρθρο 468 bis, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του LOPJ (ανωτέρω σημείο 18).

36 — Άρθρο 452, παράγραφος 1, του LOPJ (ανωτέρω σημείο 19).

37 — Άρθρο 465, παράγραφος 8, του LOPJ (ανωτέρω σημείο 20), καθώς και άρθρο 16, στοιχείο h, και άρθρο 21, παράγραφος 2, του Real Decreto 1608/2005 (ανωτέρω σημεία 22 και 23).

38 — Άρθρο 440 και άρθρο 452, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του LOPJ (ανωτέρω σημεία 18 και 19).

78. Συναφώς, αντιθέτως προς την άποψη που υποστήριξε η Ισπανική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι νομοθετικές διατάξεις που απαγορεύουν στα ιεραρχικά ανώτερα όργανα να απευθύνουν οδηγίες στους Secretarios Judiciales σε σχέση με συγκεκριμένες υποθέσεις[39] αφορούν και τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών. Ασφαλώς, οι εν λόγω διατάξεις μνημονεύουν μόνον τις αρμοδιότητες του Secretario Judicial για την πιστοποίηση εγγράφων, καθώς και τις αρμοδιότητές του για την έκδοση αποφάσεων οργανώσεως της διαδικασίας. Εντούτοις, η διατύπωση των διατάξεων αυτών ανάγεται στον χρόνο πριν από τη μεταφορά στους Secretarios Judiciales της αρμοδιότητας που αφορά τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών. Επομένως, δεν χωρεί καμία αμφιβολία ότι η αρχή της λειτουργικής αυτονομίας σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση εφαρμόζεται κατ' αναλογία και για τις αποφάσεις που λαμβάνει ο Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών.

79. Ως εκ τούτου, υπό το πρίσμα των ανωτέρω κριτηρίων, οι εγγυήσεις των οποίων απολαύουν οι Secretarios Judiciales, τόσο από απόψεως υπηρεσιακής καταστάσεως όσο και σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων τους στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, επαρκούν προκειμένου να θεωρηθεί ότι πληρούται το κριτήριο της ανεξαρτησίας.

80. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η αντίθετη εκτίμηση της Ισπανικής Κυβερνήσεως, που στηρίζεται απλώς στο γράμμα του άρθρου 452 του LOPJ και κατά την οποία οι Secretarios Judiciales λειτουργούν αυτόνομα και ανεξάρτητα μόνο στο πλαίσιο ασκήσεως της αρμοδιότητάς τους για την πιστοποίηση εγγράφων, ενώ ως προς τα λοιπά καθήκοντά τους υπάγονται εν γένει σε ιεραρχικό έλεγχο. Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί, συναφώς, ότι και η διατύπωση αυτής της διατάξεως ανάγεται σε χρόνο κατά τον οποίο η αρμοδιότητα σχετικά με τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών δεν είχε ακόμη μεταφερθεί στους Secretarios Judiciales και ως εκ τούτου, δεν λαμβάνει υπόψη τα νεότερα οιονεί δικαστικά καθήκοντα του εν λόγω οργάνου.

81. Από το σύνολο των ως άνω εκτιμήσεων προκύπτει ότι ο Secretario Judicial, μολονότι έχει την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου στον τομέα της δικαιοσύνης, είναι αρκούντως ανεξάρτητος κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, ώστε να χαρακτηριστεί ως δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

β) Επί της λειτουργίας των Secretarios Judiciales στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών

82. Όσον αφορά το ζήτημα της ιδιότητας του Secretario Judicial ως δικαστηρίου στην επίμαχη, εν προκειμένω, διαδικασία για την καταβολή αμοιβών, οι διάδικοι διαφωνούν ως προς τον κατ' αντιμωλίαν χαρακτήρα της διαδικασίας αυτής και τη δεσμευτική της φύση καθώς και ως προς το ζήτημα του αν αυτή αποσκοπεί στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα.

39 — Ανωτέρω υποσημείωση 37.

83. Ως προς το πρώτο ζήτημα, επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών έχει οπωσδήποτε στοιχεία διαδικασίας κατ' αντιμωλίαν [40]. Ασφαλώς, στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας είναι θεωρητικώς δυνατόν ένας δικηγόρος να αποκτήσει εκτελεστό τίτλο χωρίς να προηγηθεί κατ' αντιμωλία εξέταση των απαιτήσεών του, εάν ο οφειλέτης δεν προβάλει αντιρρήσεις [41]. Το αργότερο όμως μετά την προβολή αντιρρήσεων από τον αντίδικο, η διαδικασία αποκτά κατ' αντιμωλίαν χαρακτήρα, καθόσον στην περίπτωση αυτή ο Secretario Judicial δεν εξετάζει απλώς τις απαιτήσεις του δικηγόρου, αλλά τον καλεί να διατυπώσει την άποψή του [42].

84. Ωστόσο, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών δεν έχει ως βάση της ορισμένη διαφορά την οποία πρέπει να επιλύσει ο Secretario Judicial. Πιο συγκεκριμένα, το όργανο αυτό περιορίζεται μόνο στην επαλήθευση των παρασχεθεισών δικηγορικών υπηρεσιών και στον καθορισμό του ποσού που πρέπει να καταβάλει ο εντολέας στον δικηγόρο.

85. Το επιχείρημα όμως αυτό πρέπει να απορριφθεί, δεδομένου ότι, πέραν των προεκτεθέντων, στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών υφίσταται, αναμφίβολα, εκκρεμής διαφορά, και συγκεκριμένα διαφορά σχετική με το αν υφίσταται πράγματι ή όχι ανεξόφλητη απαίτηση δικηγορικής αμοιβής [43]. Πράγματι, με την κήρυξη της εκτελεστότητας της απαιτήσεως και τον καθορισμό του ύψους της, ο Secretario Judicial επιλύει την εν λόγω διαφορά. Συναφώς, ελέγχοντας την απαίτηση με βάση τα υφιστάμενα έγγραφα, προβαίνει κατ' ανάγκη και σε εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και σε ορισμένο έλεγχο του βάσιμου χαρακτήρα της απαιτήσεως. Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από το γεγονός ότι, στο πλαίσιο των προδικαστικών ερωτημάτων που θα εξεταστούν στη συνέχεια, τίθεται το ζήτημα του αν ο έλεγχος και η διεξαγωγή αποδείξεων που πραγματοποιούνται κατά τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών συνάδουν με τους κανόνες προστασίας των καταναλωτών που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης.

86. Επίσης, το γεγονός ότι η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών ανατέθηκε στους Secretarios Judiciales προκειμένου να απαλλάξει του δικαστές από καθήκοντα τα οποία δεν εμπίπτουν στον πυρήνα της δικαιοδοτικής δραστηριότητας δεν μπορεί να αποτελεί επιχείρημα κατά του κατ' αντιμωλία χαρακτήρα της διαδικασίας αυτής. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι, στο πλαίσιο της μεταφοράς στους Secretarios Judiciales της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, οι κανόνες περί διεξαγωγής της διαδικασίας και περί εκτελεστότητας της τελικής αποφάσεως δεν μεταβλήθηκαν [44]. Μάλιστα, ακριβώς για τον λόγο αυτόν, όπως επισημαίνει το αιτούν όργανο, η ανάθεση της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών στον Secretario Judicial πυροδότησε σε εθνικό επίπεδο μια συζήτηση σχετικά με το αν η μεταφορά οιονεί δικαστικών αρμοδιοτήτων σε δικαστικούς υπαλλήλους συνάδει με τις αρχές του κράτους δικαίου. Τέλος, ο παρεμπίπτων χαρακτήρας της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών και η εξάρτησή της από προγενέστερη ένδικη διαδικασία [45] δεν αποτελούν ενδείξεις ότι η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών, η οποία στον βαθμό αυτόν είναι παρόμοια με τη γνωστή στο Δικαστήριο διαδικασία καθορισμού των δικαστικών εξόδων, δεν συνιστά κατ' αντιμωλίαν διαδικασία για την επίλυση εκκρεμούς διαφοράς.

40 — Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η σχετική με την κατ' αντιμωλίαν διαδικασία προϋπόθεση δεν συνιστά απόλυτο κριτήριο για τη διαπίστωση της ιδιότητας ενός οργάνου ως δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ· βλ. αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 1997, Dorsch Consult (C-54/96, Συλλογή, EU:C:1997:413, σκέψη 31), της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Cartesio (C-210/06, Συλλογή, EU:C:2008:723, σκέψη 63 και σημείο 1 του διατακτικού), και της 31ης Ιανουαρίου 2013, HID και BA (C-175/11, Συλλογή, EU:C:2013:45, σκέψη 88).

41 — Βλ., ανωτέρω, σημεία 41 και 44.

42 — Στον LEC, όπως εφαρμόζεται εν προκειμένω, τέτοια ακρόαση προβλέπεται σε περίπτωση που αμφισβητηθούν οι απαιτήσεις ως υπερβολικά υψηλές και δεν υφίσταται από κοινού αποδεκτός προϋπολογισμός δαπανών· κατά τον LEC, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 42/2015, η ακρόαση του δικηγόρου είναι αναγκαία σε κάθε περίπτωση προβολής αντιρρήσεων (βλ., ανωτέρω, σημείο 46, καθώς και υποσημειώσεις 16 και 17).

43 — Για τον λόγο αυτόν, δεν μπορεί να γίνει δεκτός ο επιχειρούμενος από την Ισπανική Κυβέρνηση παραλληλισμός της παρούσας υποθέσεως με υποθέσεις στις οποίες το Δικαστήριο αρνήθηκε να αναγνωρίσει τη λειτουργία του αιτούντος οργάνου ως δικαστηρίου, διότι τούτο ενεργούσε ως διοικητική αρχή και δεν είχε να κρίνει καμία διαφορά· βλ. απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2002, Lutz κ.λπ. (C-182/00, Συλλογή, EU:C:2002:19, σκέψεις 13 έως 14).

44 — Βλ., ανωτέρω, σημείο 25.

45 — Βλ., ανωτέρω, σημείο 43.

87. Όσον αφορά τον δεσμευτικό χαρακτήρα της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση ότι η αρμοδιότητα του Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής δεν εξαρτάται από τη συμφωνία των διαδίκων και οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές για αυτούς [46].

88. Αφενός, η δικαιοδοσία των Secretarios Judiciales για υποθέσεις καταβολής αμοιβών είναι δεσμευτική στον βαθμό που η σχετική διαδικασία προβλέπεται εκ του νόμου και επομένως είναι ανεξάρτητη από οποιαδήποτε συμφωνία μεταξύ των διαδίκων. Το γεγονός ότι ο δικηγόρος μπορεί να χρησιμοποιήσει και άλλες διαδικασίες για την είσπραξη των αμοιβών του δεν αποκλείει τη δεσμευτική φύση της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών: πράγματι, αφ' ης στιγμής ο δικηγόρος κινήσει την ως άνω διαδικασία, μετέχων σε αυτή καθίσταται αυτομάτως και ο εντολέας του, χωρίς να μπορεί να εναντιωθεί στη διεξαγωγή της. Στο σημείο αυτό, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ήδη μια προαιρετική αρμοδιότητα ως δεσμευτική δικαιοδοσία με την απόφαση Consorci Sanitari del Maresme [47]. Η εξεταζόμενη περίπτωση είναι, στο μέτρο αυτό, παρεμφερής.

89. Ακόμη και αν, όπως διαφάνηκε από τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, μια απαίτηση αμοιβής θα μπορούσε να αποτελέσει συγχρόνως αντικείμενο διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών και αντικείμενο τακτικής αγωγής, χωρίς να δημιουργείται ζήτημα εκκρεμοδικίας, το ενδεχόμενο αυτό δεν θα συνιστούσε επιχείρημα κατά της ιδιότητας του Secretario Judicial ως δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών. Σε διαφορετική περίπτωση, θα έπρεπε να τεθεί εν αμφιβόλω και η αναμφισβήτητη, εν προκειμένω, δικαιοδοτική λειτουργία του τακτικού δικαστηρίου που θα εξέταζε την επίδικη απαίτηση παράλληλα με τον Secretario Judicial.

90. Αφετέρου, ούτε τα επιχειρήματα που προβάλλει η Ισπανική Κυβέρνηση σε σχέση με τα αποτελέσματα που παράγει η απόφαση η οποία λαμβάνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών δύνανται να θέσουν εν αμφιβόλω τη δεσμευτική φύση και τον δικαιοδοτικό χαρακτήρα της εν λόγω αποφάσεως.

91. Κατ' αρχάς, το γεγονός ότι η απόφαση που λαμβάνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών δεν παράγει ουσιαστικό δεδικασμένο [48] δεν αποκλείει τον δικαιοδοτικό χαρακτήρα της στην προκειμένη περίπτωση. Πράγματι, δεν χωρεί αμφιβολία ότι η απόφαση του Secretario Judicial, μολονότι δύναται να αμφισβητηθεί σε μεταγενέστερη *χωριστή* διαδικασία, παράγει έναντι των μετεχόντων στη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών το ίδιο αποτέλεσμα με μια δικαστική απόφαση. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω απόφαση, δεδομένου ότι δεν μπορεί να προσβληθεί, αναπτύσσει ισχύ τυπικού δεδικασμένου και μπορεί να στηρίξει μια αυτοτελώς εκτελεστή απαίτηση καταβολής έναντι του οφειλέτη καθώς και, κατά περίπτωση, μια αυτοτελή υποχρέωση του δανειστή να δεχθεί τη μείωση του ποσού της απαιτήσεώς του [49]. Υπό αυτό το πρίσμα μπορεί να παραλληλιστεί με αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο διαδικασιών ασφαλιστικών μέτρων. Οι εν λόγω αποφάσεις είναι επίσης άμεσα εκτελεστές και δεν προδικάζουν την απόφαση που μπορεί να εκδοθεί σε μεταγενέστερη κύρια διαδικασία.

46 — Βλ. επί των κριτηρίων αυτών, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, Συλλογή, EU:C:2015:664, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

47 — Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, Συλλογή, EU:C:2015:664, σκέψεις 23 έως 25).

48 — Βλ., ανωτέρω, σημεία 48 έως 50.

49 — Για τον λόγο αυτόν, η απόφαση του Secretario Judicial στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών διαφέρει από αποφάσεις που έχουν εξεταστεί στο πλαίσιο άλλων αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως και ως προς τις οποίες δεν έχει γίνει δεκτός ο χαρακτηρισμός του αιτούντος οργάνου ως δικαστηρίου, μεταξύ άλλων, και για τον λόγο ότι οι σχετικές αποφάσεις δεν είχαν ισχύ δεδικασμένου· βλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου (C-363/11, Συλλογή, EU:C:2012:825, σκέψη 27)· βλ., επίσης, διάταξη της 17ης Ιουλίου 2014, Emmeci (C-427/13, EU:C:2014:2121, σκέψη 30).

92. Όσον αφορά αυτή καθεαυτήν την εκτέλεση, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της Ισπανικής Κυβερνήσεως ότι εκτελεστό τίτλο αποτελεί όχι η διαταγή του Secretario Judicial, αλλά ο πίνακας αμοιβών του δικηγόρου. Άλλωστε, ακόμη και όταν εκδοθεί διαταγή για την καταβολή του αρχικώς απαιτούμενου ποσού, η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών επιβάλλεται να διεξαχθεί, προκειμένου ο πίνακας αμοιβών του δικηγόρου να καταστεί εκτελεστός τίτλος.

93. Συναφώς, η ανωτέρω εξέταση των διατάξεων σχετικά με την εκτέλεση της αποφάσεως που λαμβάνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών[50] καταδεικνύει ότι η εκτέλεση αυτή υπάγεται στο ίδιο καθεστώς με την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων. Επομένως, ο οφειλέτης στερείται ιδίως της δυνατότητας ασκήσεως ανακοπής με ανασταλτικό αποτέλεσμα προκειμένου να εμποδίσει την αναγκαστική εκτέλεση. Το στοιχείο αυτό αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι η συγκεκριμένη απόφαση έχει δικαιοδοτικό χαρακτήρα.

94. Τέλος, το ζήτημα κατά πόσον η υποχρέωση προς έλεγχο τυχόν υπάρξεως καταχρηστικών ρητρών εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Secretario Judicial ή –όπως υποστηρίζει η Ισπανική Κυβέρνηση– στην αρμοδιότητα του δικαστή που επιλαμβάνεται της εκτελέσεως δεν έχει καμία σημασία για την εκτίμηση της ιδιότητας του Secretario Judicial ως δικαστηρίου. Πιο συγκεκριμένα, κατά την ουσιαστική εξέταση των προδικαστικών ερωτημάτων, το Δικαστήριο θα λάβει υπόψη τους κανόνες περί διεξαγωγής της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών και την εκτέλεση που την ακολουθεί και θα κρίνει αν ο Secretario Judicial οφείλει, βάσει του δικαίου της Ένωσης, να πραγματοποιεί έλεγχο καταχρηστικότητας.

95. Συνοψίζοντας, φρονώ ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών ο Secretario Judicial συνιστά δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, διότι κρίνει κατά τρόπο ανεξάρτητο και αυτόνομο ορισμένη διαφορά στο πλαίσιο κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας και εκδίδει απόφαση δικαιοδοτικού χαρακτήρα.

2. Επί άλλων ζητημάτων παραδεκτού

96. Ενώ η Επιτροπή εγείρει το ζήτημα του αν το Δικαστήριο έχει στη διάθεσή του επαρκή στοιχεία προκειμένου να απαντήσει στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως του Secretario Judicial, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα ερωτήματα περί ερμηνείας που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο δεν είναι λυσιτελή για την έκβαση της κύριας δίκης.

α) Επί του αρκούντως αναλυτικού περιεχομένου της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

97. Όπως υποστηρίζει και η Επιτροπή, πρέπει σε τελική ανάλυση να δοθεί καταφατική απάντηση στο ζήτημα του αν τα πληροφοριακά στοιχεία που παρέσχε ο Secretario Judicial είναι επαρκή. Πράγματι, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, μολονότι είναι σύντομη, δεν περιγράφει μόνον τη φύση της κρινόμενης διαφοράς και της σχετικής διαδικασίας, καθώς και το ζήτημα των πληροφοριακών στοιχείων που αφορούν το ύψος της αμοιβής και τα οποία ενδεχομένως παρέλειψε η εντολέας, αλλά μνημονεύει επίσης τις νομικές βάσεις της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, καθώς και τις αμφιβολίες του Secretario Judicial ως προς τη συμβατότητα με τις πράξεις της Ένωσης την ερμηνεία των οποίων ζητεί.

98. Συνεπώς, πρέπει να απορριφθούν οι επιπρόσθετες αντιρρήσεις τις οποίες ανέπτυξε διεξοδικά η Ισπανική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, υποστηρίζοντας ότι ο Secretario Judicial δεν παρέσχε επαρκή πληροφοριακά στοιχεία ως προς την ακριβή διαμόρφωση των ρητρών που είχαν συμφωνηθεί μεταξύ του δικηγόρου και της εντολέα του. Εξάλλου, οι αντιρρήσεις αυτές δεν

50 — Βλ., ανωτέρω, σημεία 53 έως 59.

λαμβάνουν υπόψη ότι, με την εξεταζόμενη αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, δεν ζητείται από το Δικαστήριο να λάβει θέση επί της συμβατότητας του περιεχομένου ορισμένων ρητρών με την οδηγία 93/13, αλλά επί της συμβατότητας της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών με την εν λόγω οδηγία.

99. Επομένως, τα στοιχεία που παραθέτει ο Secretario Judicial σε σχέση με το νομικό και το πραγματικό πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης επαρκούν προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα. Επιπλέον, τα στοιχεία αυτά έδωσαν στους μετέχοντες στη διαδικασία την πραγματική δυνατότητα να καταθέσουν τις σχετικές παρατηρήσεις τους. Τούτο προκύπτει και από το περιεχόμενο των παρατηρήσεων που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου.

100. Κατά τα λοιπά, οι εν λόγω παρατηρήσεις στηρίζονται ασφαλώς σε ενδελεχείς έρευνες, οι οποίες όμως επιβεβαίωσαν απλώς τις συνοπτικές εκτιμήσεις του Secretario Judicial. Οι έρευνες αυτές θα ήταν περιττές, εάν η Ισπανική Κυβέρνηση δεν αμφισβητούσε, κατά τρόπο αβάσιμο εν τέλει, τα στοιχεία που περιείχε η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

β) Επί της λυσιτέλειας των προδικαστικών ερωτημάτων για την έκβαση της κύριας δίκης

101. Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι για την κύρια δίκη δεν είναι λυσιτελής ούτε η ερμηνεία των οδηγιών 93/13 και 2005/29 ούτε η ερμηνεία του άρθρου 47 του Χάρτη.

i) Επί της λυσιτέλειας της ερμηνείας της οδηγίας 93/13

102. Κατ' αρχάς όσον αφορά την οδηγία 93/13, η Ισπανική Κυβέρνηση φρονεί ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα δεν είναι λυσιτελή για την απόφαση που πρέπει να λάβει ο Secretario Judicial. Συγκεκριμένα, η εξέταση σχετικά με την ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών δεν απόκειται στο όργανο αυτό, αλλά στον δικαστή ο οποίος στη συνέχεια επιλαμβάνεται της εκτελέσεως.

103. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

104. Αφενός, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω [51], από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι ο δικαστής που επιλαμβάνεται της εκτελέσεως της αποφάσεως του Secretario Judicial οφείλει να ελέγξει αυτεπαγγέλτως αν υφίστανται καταχρηστικές ρήτρες.

105. Αφετέρου, κατά πάγια νομολογία, η οδηγία 93/13 εφαρμόζεται επί νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων που αφορούν τις εξουσίες τις οποίες διαθέτει το εθνικό δικαστήριο, όταν αποφαίνεται επί του καταχρηστικού χαρακτήρα συμβατικών ρητρών [52]. Επομένως, η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών ενώπιον του Secretario Judicial εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας. Ως εκ τούτου, το ζήτημα του αν ο αυτεπάγγελτος έλεγχος τυχόν υπάρξεως καταχρηστικών ρητρών απόκειται σε αυτό το όργανο ή στον δικαστή που επιλαμβάνεται, στη συνέχεια, της εκτελέσεως ενδέχεται να έχει κάποια σημασία όσον αφορά τη συμβατότητα της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών με την οδηγία 93/13. Το ζήτημα αυτό όμως θα διερευνηθεί στο πλαίσιο της ουσιαστικής εξετάσεως των υποβληθέντων προδικαστικών ερωτημάτων και όχι κατά την εξέταση της λυσιτέλειας και, επομένως, του παραδεκτού των εν λόγω ερωτημάτων.

51 — Βλ., ανωτέρω, σημεία 51 έως 60.

52 — Βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 30ής Απριλίου 2014, Barclays Bank (C-280/13, Συλλογή, EU:C:2014:279, σκέψεις 38 έως 40).

ii) Επί της λυσιτέλειας της ερμηνείας της οδηγίας 2005/29

106. Όσον αφορά την οδηγία 2005/29, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι αυτή δεν επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια την υποχρέωση να ελέγχουν αυτεπαγγέλτως την ύπαρξη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, αλλ' απλώς υπαγορεύει στα κράτη μέλη τη λήψη ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση τέτοιων πρακτικών.

107. Με την ανωτέρω επιχειρηματολογία, όμως, η Ισπανική Κυβέρνηση δεν λαμβάνει επίσης υπόψη τη διαχωριστική γραμμή μεταξύ εξετάσεως του παραδεκτού και ουσιαστικής εκτιμήσεως της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως. Πράγματι, το ζήτημα του αν η οδηγία 2005/29 επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια να ελέγχουν αυτεπαγγέλτως την ύπαρξη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών αφορά αυτή καθεαυτήν την ερμηνεία της εν λόγω οδηγίας και όχι τη λυσιτέλειά της για την κύρια δίκη. Ωστόσο, το κατά πόσον η ερμηνεία μιας πράξεως της Ένωσης είναι αναγκαία στο πλαίσιο προδικαστικού ερωτήματος δεν συνιστά ζήτημα ερμηνείας της εν λόγω πράξεως, αλλά ζήτημα εκτιμήσεως της ανάγκης να πραγματοποιηθεί τέτοια ερμηνεία, προκειμένου να κριθεί η εξεταζόμενη περίπτωση υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης.

108. Συναφώς, ο Secretario Judicial επισημαίνει ρητώς στη διάταξή του περί παραπομπής ότι από τη δικογραφία δεν προκύπτει αν ο R. Margarit Panicello ενημέρωσε εκ των προτέρων την P. Hernández Martínez σχετικά με το ύψος της αμοιβής για τις υπηρεσίες του. Για τον λόγο αυτόν, ο Secretario Judicial επισημαίνει, εν συνεχεία, ότι διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν μπορεί να υποχρεώσει την P. Hernández Martínez σε καταβολή ενός σχετικά υψηλού ποσού, χωρίς να δύναται να ελέγξει αν η παράλειψη ενημερώσεως για την τιμή συνιστά αθέμιτη εμπορική πρακτική.

109. Περαιτέρω, η οδηγία 2005/29 ισχύει για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των εμπορευόμενων προς τους καταναλωτές πριν, κατά τη διάρκεια και ύστερα από εμπορική συναλλαγή σχετιζομένη με κάθε παροχή υπηρεσίας[53]. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου τη σχετική με την οδηγία 93/13, σύμβαση μεταξύ δικηγόρου και εντολέα για την παροχή νομικών υπηρεσιών νοείται ως εμπορική συναλλαγή σχετιζομένη με παροχή υπηρεσίας κατά την έννοια της οδηγίας 2005/29[54].

110. Συνεπώς, στην περίπτωση που ο Secretario Judicial διαπίστωνε ότι ο R. Margarit Panicello είχε παραλείψει όντως να ενημερώσει την εντολέα του για την τιμή των υπηρεσιών του με αποτέλεσμα αυτή να προβεί σε ορισμένη συναλλακτική απόφαση την οποία δεν θα είχε λάβει σε διαφορετική περίπτωση, η παράλειψη ενημερώσεως περί της τιμής θα έπρεπε να θεωρηθεί ως αθέμιτη εμπορική πρακτική κατά την έννοια της οδηγίας 2005/29[55].

111. Υπό το πρίσμα αυτό δεν προκύπτει ότι η ερμηνεία της οδηγίας 2005/29 δεν έχει καμία σχέση με την ουσία και το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή δεν είναι λυσιτελής για την έκδοση αποφάσεως επ' αυτής[56].

iii) Επί της λυσιτέλειας του άρθρου 47 του Χάρτη

112. Κατά την Ισπανική Κυβέρνηση, βάσει του άρθρου 51 του Χάρτη, η διαδικασία για την καταβολή αμοιβών δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του, καθόσον δεν υφίσταται διάταξη του δικαίου της Ένωσης σχετική με την απαίτηση και είσπραξη των δικηγορικών αμοιβών. Επομένως, η ερμηνεία του άρθρου 47 του Χάρτη δεν μπορεί να είναι λυσιτελής για την έκβαση της κύριας δίκης.

113. Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

53 — Βλ. άρθρο 3, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, στοιχεία α' έως δ', της οδηγίας 2005/29.

54 — Απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2015, Šiba (C-537/13, Συλλογή, EU:C:2015:14, σκέψεις 24 και 35).

55 — Βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 15ης Μαρτίου 2012, Pereničová και Perenič (C-453/10, Συλλογή, EU:C:2012:144, σκέψη 41).

56 — Ως προς τούτο διαφέρει η εξεταζόμενη περίπτωση από την περιγραφόμενη στην απόφαση της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, Συλλογή, EU:C:2012:349, σκέψεις 85 έως 87), όπου δεν υφίστατο καμία ένδειξη για την ύπαρξη αθέμιτης εμπορικής πρακτικής.

114. Πιο συγκεκριμένα, από την απόφαση στην υπόθεση Åkerberg Fransson προκύπτει ότι, όταν εθνική κανονιστική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο, αποφαινόμενο επί αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, οφείλει να παρέχει όλα τα αναγκαία ερμηνευτικά στοιχεία για την εκτίμηση, εκ μέρους του εθνικού δικαστηρίου, της συμφωνίας της ρυθμίσεως αυτής με τα θεμελιώδη δικαιώματα [57].

115. Εν προκειμένω, δεν χωρεί αμφιβολία ότι οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, καθόσον η σύμβαση που εξετάζεται στην κύρια δίκη είχε συναφθεί μεταξύ δικηγόρου και καταναλώτριας και, ως εκ τούτου, καλύπτεται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 [58]. Άλλωστε, η οδηγία αυτή εφαρμόζεται επί νομοθετικών διατάξεων που αφορούν τις εξουσίες τις οποίες διαθέτει το εθνικό δικαστήριο όταν αποφαίνεται επί του καταχρηστικού χαρακτήρα συμβατικών ρητρών [59].

116. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η υποχρέωση των κρατών μελών να εξασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων που αντλούν οι πολίτες από την οδηγία 93/13 κατά της χρήσεως καταχρηστικών ρητρών έχει ως συνέπεια την απαίτηση αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, όπως αυτή κατοχυρώνεται επίσης στο άρθρο 47 του Χάρτη και την οποία ο εθνικός δικαστής οφείλει να τηρεί [60].

117. Συνεπώς, η συμβατότητα εθνικής διατάξεως με τις απαιτήσεις της οδηγίας 93/13 που αφορούν τις ελεγκτικές εξουσίες των εθνικών δικαστηρίων πρέπει να εκτιμάται και υπό το πρίσμα της επιταγής αποτελεσματικής ένδικης προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη.

118. Εν κατακλείδι, τα προδικαστικά ερωτήματα είναι λυσιτελή για την έκβαση της κύριας δίκης.

3. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

119. Κατά συνέπεια, η εξεταζόμενη αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή και το Δικαστήριο πρέπει να δώσει απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα.

Γ – Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

120. Ακολούθως θα εξετάσω κατ' αρχάς το πρώτο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με τη συμβατότητα της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών με τις οδηγίες 93/13 και 2005/29 σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη. Στη συνέχεια, θα διερευνήσω το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στο οποίο τίθεται το ζήτημα του αν οι αρμοδιότητες του Secretario Judicial, ιδίως σε σχέση με τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, πληρούν τις απαιτήσεις της οδηγίας 93/13.

57 — Απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, Συλλογή, EU:C:2013:105, σκέψη 19).

58 — Βλ., ανωτέρω, σημείο 109.

59 — Βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 30ής Απριλίου 2014, Barclays Bank (C-280/13, Συλλογή, EU:C:2014:279, σκέψεις 38 έως 40).

60 — Απόφαση της 17ης Ιουλίου 2014, Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, Συλλογή, EU:C:2014:2099, σκέψη 35)· διάταξη της 16ης Ιουλίου 2015, Sánchez Morcillo και Abril García (C-539/14, Συλλογή, EU:C:2015:508, σκέψη 36).

1. Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος και επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

α) Επί των απαιτήσεων σχετικά με τις ελεγκτικές αρμοδιότητες των εθνικών δικαστηρίων που προβλέπει η οδηγία 93/13 και επί της δυνατότητας μεταφοράς των απαιτήσεων αυτών στο πλαίσιο εφαρμογής της οδηγίας 2005/29

121. Δεδομένου ότι η ανισότητα μεταξύ καταναλωτών και εμπορευόμενων μπορεί να εξισορροπηθεί μόνο με τη θετική παρέμβαση ενός τρίτου, απόκειται στα εθνικά δικαστήρια να εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων που απονέμει η οδηγία 93/13 στους καταναλωτές. Επομένως, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να ελέγχουν αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 [61].

122. Εξ όσων είναι γνωστό, το Δικαστήριο δεν έχει κρίνει μέχρι σήμερα εάν τέτοια υποχρέωση υφίσταται και στο πλαίσιο της οδηγίας 2005/29, δηλαδή, αν ο εθνικός δικαστής οφείλει να ελέγχει αυτεπαγγέλτως και την ύπαρξη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών.

123. Η Επιτροπή φρονεί ότι η συναφής νομολογία για την οδηγία 93/13 μπορεί να ισχύσει και για την οδηγία 2005/29. Αντιθέτως, η Ισπανική Κυβέρνηση αντιτάσσεται σε αυτήν τη δυνατότητα ερμηνείας, διότι τα άρθρα 11 και 12 της οδηγίας 2005/29 δεν επιβάλλουν στα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν εν γένει τον αυτεπάγγελτο δικαστικό έλεγχο αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, αλλά να λάβουν ειδικά μέτρα για την καταπολέμηση τέτοιων εμπορικών πρακτικών.

124. Ωστόσο, στην υπό κρίση υπόθεση, δεν είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν δύνανται να εφαρμοστούν εν γένει ως προς την οδηγία 2005/29 οι αρχές που έχουν αναπτυχθεί σε σχέση με την οδηγία 93/13, όσον αφορά τον αυτεπάγγελτο έλεγχο της υπάρξεως καταχρηστικών ρητρών από τα εθνικά δικαστήρια.

125. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παραθέτει ο Secretario Judicial, σε περίπτωση όπως η εξεταζόμενη στην κύρια δίκη, η δυνητική ύπαρξη αθέμιτης εμπορικής πρακτικής που συνίσταται στην παράλειψη ενημερώσεως περί της τιμής δεν θα ήταν κρίσιμη σε μεμονωμένη βάση, αλλά μόνο στο πλαίσιο εκτιμήσεως του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως που συνήψε ο δικηγόρος με την εντολέα του.

126. Συναφώς, η διαπίστωση του αθέμιτου χαρακτήρα ορισμένης εμπορικής πρακτικής συνιστά ένα στοιχείο μεταξύ πολλών άλλων, στο οποίο μπορεί να στηριχθεί η εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα συγκεκριμένης ρήτρας, δεδομένου ότι, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, ο καταχρηστικός χαρακτήρας μιας συμβατικής ρήτρας εκτιμάται λαμβανομένων υπόψη όλων των κατά τον χρόνο συνάψεως της συμβάσεως περιστάσεων που περιέβαλαν την εν λόγω σύναψη. Ο κανόνας αυτός δεν αναιρείται από το γεγονός ότι η διαπίστωση του αθέμιτου χαρακτήρα εμπορικής πρακτικής δεν αρκεί για να αποδείξει αυτοτελώς και άνευ ετέρου τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας, διότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/29 προβλέπει ότι η οδηγία αυτή «ισχύει υπό την επιφύλαξη του δικαίου των συμβάσεων και, ιδίως, των κανόνων εγκυρότητας, διαμόρφωσης ή αποτελέσματος μιας σύμβασης» [62].

61 — Απόφαση της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, Συλλογή, EU:C:2012:349, σκέψεις 41 έως 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Βλ., επίσης, απόφαση της 14ης Μαρτίου 2013, Aziz (C-415/11, Συλλογή, EU:C:2013:164, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

62 — Απόφαση της 15ης Μαρτίου 2012, Pereničová και Perenič (C-453/10, Συλλογή, EU:C:2012:144, σκέψεις 42 έως 44)· βλ., διευκρινιστικά, και τις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα V. Trstenjak στην υπόθεση Pereničová και Perenič (C-453/10, Συλλογή, EU:C:2011:788, σημεία 82 έως 85, 88 επ. [91] και 111).

127. Επομένως, σε περίπτωση όπως η εξεταζόμενη, το εθνικό δικαστήριο έχει την υποχρέωση, κατά τον έλεγχο τυχόν υπάρξεως καταχρηστικών ρητρών, να εξετάσει και τη δυνητική ύπαρξη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, δηλαδή να λάβει υπόψη και την οδηγία 2005/29.

128. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, οι αρχές που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο της οδηγίας 93/13 όσον αφορά την ανάγκη αυτεπάγγελτου ελέγχου για την ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών πρέπει να εφαρμόζονται και σε σχέση με την οδηγία 2005/29, στον βαθμό που ο έλεγχος καταχρηστικότητας κατά την έννοια της οδηγίας 93/13 πραγματοποιείται κατ' ανάγκη υπό το πρίσμα του ελέγχου του αθέμιτου χαρακτήρα των εμπορικών πρακτικών κατά την έννοια της οδηγίας 2005/29.

129. Το ως άνω συμπέρασμα δεν ανατρέπεται από το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/13. Ασφαλώς, η διάταξη αυτή προβλέπει ότι η εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών δεν αφορά το ανάλογο ή μη μεταξύ της τιμής και των υπηρεσιών που θα παρασχεθούν ως αντάλλαγμα. Αυτό όμως ισχύει μόνον όταν οι ρήτρες αυτές είναι διατυπωμένες κατά τρόπο σαφή και κατανοητό.

130. Συνεπώς, σε περίπτωση όπως η εξεταζόμενη, μια συμβατική ρήτρα, για την εκτίμηση της οποίας κρίσιμη θα μπορούσε να είναι η παράλειψη ενημερώσεως για την τιμή, είναι ασφαλώς πολύ πιθανό να αφορά το ανάλογο μεταξύ της τιμής και των παρεχόμενων υπηρεσιών. Εντούτοις, σε τέτοια περίπτωση, η σχετική ρήτρα προφανώς δεν θα ήταν διατυπωμένη κατά τρόπο σαφή και κατανοητό και, επομένως, το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 93/13 δεν θα απέκλειε την εκτίμηση του περιεχομένου της από το εθνικό δικαστήριο [63].

β) Επί της συμβατότητας της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών με την οδηγία 93/13 σε συνδυασμό με την οδηγία 2005/29, καθώς και με το άρθρο 47 του Χάρτη

131. Σύμφωνα με τις ανωτέρω σκέψεις, το πρώτο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα έχουν την έννοια ότι ο Secretario Judicial ζητεί να διευκρινιστεί αν η οδηγία 93/13 σε συνδυασμό με την οδηγία 2005/29, καθώς και το άρθρο 47 του Χάρτη απαγορεύουν εθνική ρύθμιση, όπως αυτή που διέπει τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών, η οποία δεν παρέχει τη δυνατότητα στο όργανο που είναι αρμόδιο για τη λήψη της σχετικής αποφάσεως να ελέγξει αυτεπαγγέλτως αν υφίστανται καταχρηστικές ρήτρες ή αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

132. Η οδηγία 93/13, σε συνδυασμό με την οδηγία 2005/29, καθώς και το άρθρο 47 του Χάρτη δεν επιτρέπουν διαδικασία που παρέχει σε επιχειρηματία τη δυνατότητα να προβεί σε εκτέλεση απαιτήσεως έναντι καταναλωτή χωρίς να ελεγχθεί αυτεπαγγέλτως, σε κάποιο στάδιο της διαδικασίας που οδηγεί στην εκτέλεση, η τυχόν ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών ή αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Εάν η διαδικασία περιλαμβάνει ένα πρώτο στάδιο, στο οποίο αποκτάται ο εκτελεστός τίτλος, και ένα δεύτερο στάδιο, στο οποίο πραγματοποιείται η εκτέλεση, ο έλεγχος της καταχρηστικότητας και του αθέμιτου χαρακτήρα πρέπει να λάβει χώρα τουλάχιστον σε ένα από τα δύο αυτά στάδια [64].

63 — Απόφαση της 3ης Ιουνίου 2010, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid (C-484/08, Συλλογή, EU:C:2010:309, σκέψη 32)· βλ., υπ' αυτή την έννοια, και διάταξη της 16ης Νοεμβρίου 2010, Pohotovosť (C-76/10, Συλλογή, EU:C:2010:685, σκέψεις 73 και 77), καθώς και απόφαση της 15ης Μαρτίου 2012, Pereničová και Perenič (C-453/10, Συλλογή, EU:C:2012:144, σκέψη 43). Βλ., για διεξοδικότερη ανάλυση του ζητήματος αυτού, τις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα V. Trstenjak στην υπόθεση Pereničová και Perenič (C-453/10, Συλλογή, EU:C:2011:788, σημεία 115 έως 119).

64 — Απόφαση της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, Συλλογή, EU:C:2012:349, σκέψη 57 και σημείο 1 του διατακτικού), υπό το φως της αποφάσεως της 18ης Φεβρουαρίου 2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, Συλλογή, EU:C:2016:98, σκέψη 55 και διατακτικό). Σε σχέση με τις διαδικασίες τις οποίες αφορούν αυτές οι δύο υποθέσεις, πρέπει να σημειωθεί ότι η διαδικασία διαταγής πληρωμής που κατά τον χρόνο εκδικάσεως της υποθέσεως Banco Español de Crédito υπαγόταν στην αρμοδιότητα δικαστηρίου είχε περιέλθει στην αρμοδιότητα του Secretario Judicial κατά τον χρόνο εκδικάσεως της υποθέσεως Finanmadrid· βλ. απόφαση της 18ης Φεβρουαρίου 2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, Συλλογή, EU:C:2016:98, σκέψεις 37 και 38). Για τη συγκεκριμένη περίπτωση των συμβολαιογράφων η οποία δεν μπορεί να μεταφερθεί στην προκειμένη περίπτωση της κύριας δίκης, βλ. απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, Συλλογή, EU:C:2015:637, σκέψεις 47 έως 49, 59, 64 και 65).

133. Υπό το πρίσμα της ως άνω αρχής, θα μπορούσε να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι στο ερώτημα του Secretario Judicial θα αρκούσε να δοθεί η εξής απάντηση: η αδυναμία ελέγχου της καταχρηστικότητας και του αθέμιτου χαρακτήρα εκ μέρους του Secretario Judicial που είναι αρμόδιος για τη διεξαγωγή της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών αντιβαίνει στην οδηγία 93/13, σε συνδυασμό με την οδηγία 2005/29, καθώς και στο άρθρο 47 του Χάρτη, *μόνον* εάν ο δικαστής που επιλαμβάνεται, εν συνεχεία, της *εκτελέσεως* της αποφάσεως του Secretario Judicial στερείται επίσης της δυνατότητας να προβεί σε τέτοιον έλεγχο. Η απάντηση αυτή θα αντιστοιχούσε στην άποψη την οποία υποστήριξε η Ισπανική Κυβέρνηση στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.

134. Ωστόσο, τέτοιου είδους απάντηση πρέπει να απορριφθεί.

135. Συγκεκριμένα, κατόπιν *συνολικής* εξετάσεως της διαδικασίας για την έκδοση και την εκτέλεση της αποφάσεως που λαμβάνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, καθίσταται σαφές ότι δεν θα ήταν σκόπιμη η μετατόπιση του ελέγχου της καταχρηστικότητας και του αθέμιτου χαρακτήρα στο στάδιο της εκτελέσεως[65]. Πράγματι, κάτι τέτοιο θα σήμαινε ότι, στο πλαίσιο της αρχικής διαδικασίας που είναι προσανατολισμένη στην έκδοση εκτελεστού τίτλου, ο καταναλωτής θα καλούνταν, υπό την απειλή της επερχόμενης εκτελέσεως, να ικανοποιήσει απαίτηση η οποία ενδέχεται να στηρίζεται σε καταχρηστικές ρήτρες ή αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

136. Επομένως, η μετάθεση του ελέγχου της καταχρηστικότητας και του αθέμιτου χαρακτήρα στο στάδιο της εκτελέσεως δεν πρέπει να γίνει δεκτή τόσο για λόγους οικονομίας της διαδικασίας όσο και για λόγους αποτελεσματικής εφαρμογής των σχετικών κανόνων του δικαίου της Ένωσης. Αν μια τέτοια μετάθεση γινόταν δεκτή, θα υφίστατο ο μη αμελητέος κίνδυνος, λόγω του κύρους που έχει εκ φύσεως η απόφαση του Secretario Judicial, ο οφειλέτης να προβεί σε καταβολή μετά την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως, χωρίς να καταστεί αναγκαία η διεξαγωγή της διαδικασίας εκτελέσεως. Πράγματι, η ύπαρξη εκτελεστής αποφάσεως ασκεί ήδη αρκετά σημαντική πίεση στον καταναλωτή, προκειμένου αυτός να συμμορφωθεί προς τις (προβαλλόμενες) υποχρεώσεις του καταβολής, ιδίως όταν η διαδικασία για την έκδοση του εκτελεστού τίτλου έχει τη μορφή, όπως εν προκειμένω, κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας η οποία αποσκοπεί στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα. Επιπλέον, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η άσκηση ανακοπής στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτελέσεως δεν ισοδυναμεί επ' ουδενί με δυνατότητα προσβολής της αποφάσεως του Secretario Judicial. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται στον βαθμό που –όπως επισημαίνεται ανωτέρω[66]– η άσκηση τέτοιας ανακοπής στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτελέσεως δεν θα είχε, εν προκειμένω, ανασταλτικό αποτέλεσμα.

137. Αν προβλεπόταν ότι ο έλεγχος της καταχρηστικότητας και του αθέμιτου χαρακτήρα διενεργείται στο πλαίσιο της μεταγενέστερης διαδικασίας εκτελέσεως και όχι στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Secretario Judicial, το αποτέλεσμα θα ήταν να επιτυγχάνεται η εξόφληση απαιτήσεων για τις οποίες αποκτήθηκε μεν εκτελεστός τίτλος κατόπιν της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών, αλλά οι οποίες θα μπορούσαν εν δυνάμει να είναι καταχρηστικές ή αθέμιτες. Το αποτέλεσμα αυτό θα ήταν προδήλως αντίθετο προς την προστασία του καταναλωτή που επιτάσσει η οδηγία 93/13 σε συνδυασμό με την οδηγία 2005/29 και προς το άρθρο 47 του Χάρτη.

138. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο σκέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ως εξής: η οδηγία 93/13 σε συνδυασμό με την οδηγία 2005/29, καθώς και το άρθρο 47 του Χάρτη έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας το όργανο που είναι αρμόδιο για τη διεξαγωγή της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών δεν μπορεί να ελέγξει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας που περιέχεται σε σύμβαση μεταξύ δικηγόρου και καταναλωτή ή την ύπαρξη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών.

65 — Βλ., σχετικά, και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Szpunar στην υπόθεση Finanmadrid EFC (C-49/14, Συλλογή, EU:C:2015:746, σημεία 53 επ.).

66 — Βλ., ανωτέρω, σημείο 60.

2. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

139. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, ο Secretario Judicial ζητεί να διευκρινιστεί αν οι διατάξεις που διέπουν τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών αντιβαίνουν στην οδηγία 93/13, καθόσον περιορίζουν τις εξουσίες του οργάνου αυτού σε σχέση με τη διεξαγωγή αποδεικτικής διαδικασίας και, κατ' επέκταση, το δικαίωμα του καταναλωτή σε διεξαγωγή αποδείξεων.

140. Κατ' αρχάς, εγείρονται αμφιβολίες ως προς το παραδεκτό του ερωτήματος αυτού, διότι ο Secretario Judicial διατυπώνει ορισμένες εκτιμήσεις κατά τις οποίες οι περιορισμένες ελεγκτικές του εξουσίες στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών θα μπορούσαν να παρακωλύσουν τον έλεγχο άλλων στοιχείων που δεν έχουν σχέση με την ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών, όπως μια ενδεχόμενη αλλαγή των όρων της συμβάσεως, τυχόν μερική καταβολή της διεκδικούμενης αμοιβής ή μια συνήθη πρακτική ως προς την εξόφληση της αμοιβής. Εντούτοις, το ερώτημα του Secretario Judicial θα μπορούσε να ερμηνευθεί και υπό διαφορετική έννοια, και συγκεκριμένα ότι ζητεί διευκρινίσεις σχετικά με το αν οι περιορισμοί κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο της διαδικασίας για την καταβολή αμοιβών θίγουν την αποτελεσματικότητα της οδηγίας 93/13.

141. Το καθήκον των εθνικών δικαστηρίων όσον αφορά τη διασφάλιση της εφαρμογής της οδηγίας 93/13 δεν περιορίζεται απλώς στην εξουσία τους να κρίνουν την ενδεχόμενη καταχρηστικότητα συμβατικών ρητρών, αλλά περιλαμβάνει και την υποχρέωση αυτεπάγγελτου ελέγχου του εν λόγω ζητήματος[67]. Επομένως, τα εθνικά δικαστήρια έχουν ενεργό ρόλο σε σχέση με την προστασία του καταναλωτή στο πλαίσιο της οδηγίας 93/13. Επιπλέον, όπως προκύπτει εν γένει από τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης τις σχετικές με την αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου που ασκείται για τη διασφάλιση της εφαρμογής της οδηγίας 93/13, οι εθνικές διαδικαστικές διατάξεις δεν μπορούν να καθιστούν πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση δικαιωμάτων που απονέμει η οδηγία αυτή στους καταναλωτές[68].

142. Επομένως, η περίπτωση στην οποία δικαστήριο θα είχε στη διάθεσή του στοιχεία για τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρητρών, αλλά δεν θα μπορούσε να τα εξετάσει λόγω των περιορισμένων ελεγκτικών του εξουσιών, θα ήταν προδήλως προβληματική[69].

143. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τις διατάξεις του LEC που διέπουν τη διαδικασία για την καταβολή αμοιβών προκύπτει ότι, κατά τον έλεγχο της απαιτήσεως, ο Secretario Judicial δεν εξετάζει μόνον τον φάκελο της ένδικης διαδικασίας, για τη διεξαγωγή της οποίας εγείρεται η απαίτηση αμοιβής, αλλά και τον πίνακα αμοιβών του δικηγόρου, καθώς και άλλα έγγραφα, όπως τον προϋπολογισμό δαπανών ή τη σύμβαση. Επίσης, εάν η απαίτηση αμφισβητηθεί ως υπερβολικά υψηλή, ο Secretario Judicial πρέπει να καλέσει σε ακρόαση τον δικηγόρο και αν αυτός αρνηθεί τη μείωση του ύψους της απαιτήσεως, ο Secretario Judicial πρέπει να διαβιβάσει τον φάκελο προς εξέταση στον οικείο δικηγορικό σύλλογο[70]. Αυτές οι ελεγκτικές εξουσίες πρέπει κατά κανόνα να θεωρούνται επαρκείς προκειμένου να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος τυχόν υπάρξεως καταχρηστικών ρητρών και η εκτίμησή τους.

67 — Απόφαση της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, Συλλογή, EU:C:2012:349, σκέψη 43).

68 — Βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, Συλλογή, EU:C:2012:349, σκέψη 46).

69 — Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ήδη ότι το εθνικό δικαστήριο οφείλει να διατάξει αυτεπαγγέλτως τη διεξαγωγή αποδείξεων προκειμένου να εξακριβώσει αν μια ρήτρα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, να εκτιμήσει αυτεπαγγέλτως τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτρας αυτής· βλ. αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 2010, Pénzügyi Lízing (C-137/08, Συλλογή, EU:C:2010:659, σκέψη 56 και σημείο 3 του διατακτικού), της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, Συλλογή, EU:C:2012:349, σκέψη 44), και της 21ης Φεβρουαρίου 2013, Banif Plus Bank (C-472/11, Συλλογή, EU:C:2013:88, σκέψη 24).

70 — Κατόπιν των τροποποιήσεων που επέφερε ο νόμος 42/2015, οι οποίες δεν μπορούν να εφαρμοστούν στην παρούσα διαδικασία, επιβάλλεται μάλιστα η ακρόαση του δικηγόρου σε κάθε περίπτωση ασκήσεως ανακοπής, βλ. ανωτέρω υποσημείωση 16.

144. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, σε περίπτωση συμβάσεων που έχουν συναφθεί μόνον προφορικώς, θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να απαιτούνται περαιτέρω ελεγκτικές εξουσίες όπως, ιδίως, η δυνατότητα εξετάσεως μαρτύρων, προκειμένου να εκτιμηθεί η ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών. Κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, πάντως, οι διατάξεις του LEC θα μπορούσαν, υπό το φως της σχετικής νομολογίας του ισπανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου, να ερμηνευθούν κατά τρόπο σύμφωνο προς το δίκαιο της Ένωσης, ώστε σε αιτιολογημένες περιπτώσεις οι ελεγκτικές εξουσίες του Secretario Judicial να βαίνουν πέραν της εξετάσεως των έγγραφων αποδεικτικών στοιχείων και να καλύπτουν επίσης την εξέταση μαρτύρων.

145. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα την απάντηση ότι η οδηγία 93/13 δεν αποκλείει εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, εφόσον η ρύθμιση αυτή επιτρέπει τη διεξαγωγή επαρκών αποδείξεων για τον αποτελεσματικό έλεγχο τυχόν υπάρξεως καταχρηστικών ρητρών. Στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει το ζήτημα αυτό.

V – Πρόταση

146. Κατόπιν των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα ερωτήματα του Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (δικαστικού γραμματέα του δικαστηρίου της Terrassa που είναι αρμόδιο για υποθέσεις βίας κατά των γυναικών) ως εξής:

1) Στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπουν τα άρθρα 34 και 35 του νόμου 1/2000, ο Secretario Judicial συνιστά δικαστήριο το οποίο, κατά το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δύναται να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

2) Η οδηγία 93/13, σε συνδυασμό με την οδηγία 2005/29, καθώς και το άρθρο 47 του Χάρτη έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας το όργανο που είναι αρμόδιο για τη διεξαγωγή της διαδικασίας για την καταβολή των αμοιβών δικηγόρων και δικαστικών πληρεξουσίων δεν μπορεί να ελέγξει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας που περιέχεται σε σύμβαση μεταξύ δικηγόρου και καταναλωτή ή την ύπαρξη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών.

3) Η οδηγία 93/13 δεν αποκλείει εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, εφόσον η ρύθμιση αυτή επιτρέπει τη διεξαγωγή επαρκών αποδείξεων για τον αποτελεσματικό έλεγχο τυχόν υπάρξεως καταχρηστικών ρητρών. Στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει το ζήτημα αυτό.